



Dienst Uitvoering Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Examenmonitor

Voortgezet Onderwijs 2021



Examenmonitor VO

Inhoudsopgave

Inleiding.....	2
Geanalyseerde populatie	2
1. Slagingspercentage	3
2. Deelname aan het examen	6
3. Gemiddelde cijfers.....	8
3.1. Schoolexamencijfer.....	8
3.2. Centraal examencijfer	8
3.3. Verschil tussen schoolexamencijfer en centraal examencijfer	10
3.4. Eindcijfers	10
4. Examenmaatregelen 2021.....	12
4.1. Effect op slagingspercentages.....	12
4.2. Effect op gemiddelde cijfers.....	13
4.3. Welke vakken zijn buiten beschouwing gehouden?	15
4.4. Herkansingen	18
4.4.1. Herkansen voor cijferverbetering.....	20
4.4.2. Welke vakken zijn herkanst?	21
4.5. Afname in het derde tijdvak.....	23
4.6. Examen voor het eerst afnemen in tweede tijdvak	23
5. Cijfers van de kernvakken.....	25
5.1. Nederlands	25
5.2. Engels	26
5.3. Wiskunde.....	27
5.4. Verdeling van SE cijfers	28
6. Maatwerkdiploma's	31
6.1. Cum laude afstuderen	31
Bijlagen.....	32
Slagingspercentage combinatieprofielen	32
Vakken buiten beschouwing per profielcombinatie.....	35
Verdelingen schoolexamencijfers kernvakken	38

Inleiding

De Examenmonitor VO geeft een beeld van de resultaten van examens behaald op reguliere VO scholen in 2021. De monitor behandelt het slagingspercentage, de deelname aan het examen, de gemiddelde examencijfers, de cijfers van de kernvakken en beroepsgericht profielvakken in het vmbo en de deelname aan maatwerkdiploma's.

De examencyclus van 2021 is de tweede examencyclus waarin de coronapandemie verregaande impact heeft gehad op het onderwijs dat kandidaten hebben genoten, en op de manier waarop hun prestaties gemeten zijn in de examens. In 2020 zijn geen eindexamens afgenomen en is het schoolexamencijfer gebruikt als eindcijfer. Traditioneel presteren kandidaten net iets beter op de schoolexamens, waardoor een groter aandeel van de kandidaten slaagden voor het examen dan in voorgaande jaren.

In 2021 zijn de eindexamens grotendeels doorgegaan maar met een aantal maatregelen en aanpassingen. Zo is het mogelijk geworden om het cijfer van een vak (niet zijnde een kernvak) niet mee te laten tellen in de uitslagbepaling (de 'duimregeling'). Verder hadden kandidaten de mogelijkheid om een extra vak te herkansen, en mochten ze de eerste afname van hun eindexamens spreiden over de eerste twee tijdvakken. Om dit mogelijk te maken is het tweede tijdvak verlengd. Het derde tijdvak is georganiseerd lokaal op de scholen in plaats van centraal, om herkansingen toegankelijker te maken. In het vmbo-bb en vmbo-kb is het centraal schriftelijk en praktijkexamen (CSPE) in de beroepsgerichte profielvakken vervangen door een uitgebreider schoolexamen. Het gebruik en de impact van deze maatregelen is gekwantificeerd.

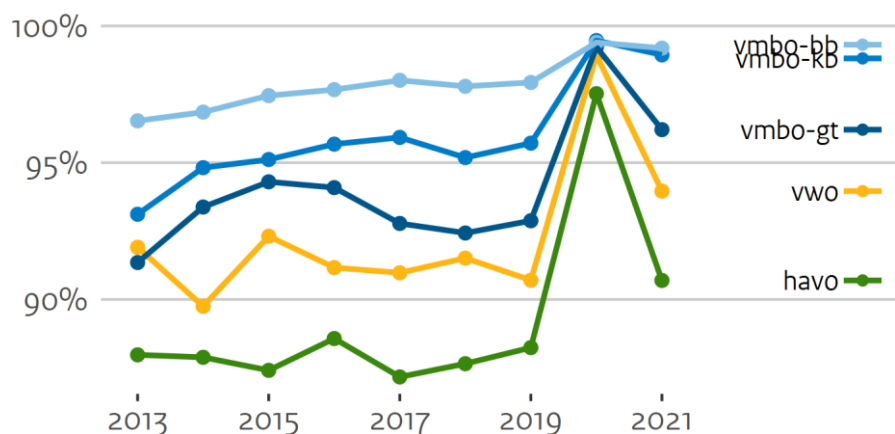
Geanalyseerde populatie

In de berekening van de indicatoren in de monitor worden alle kandidaten op VO scholen meegenomen die een examenuitslag (geslaagd of gezakt) hebben voor het vwo, havo, en vmbo. Dat wil zeggen dat leerlingen die voor een deel van het examen opgaan, maar niet alle vakken hebben om een volledig profiel te kunnen maken, niet worden meegenomen.

Kandidaten die opgaan voor hun VO diploma op een andere manier dan op een regulier VO school nemen we ook niet mee. Dit betreft kandidaten die examen doen in de vavo (ook al hebben ze nog een inschrijving op een regulier VO school), en staatsexamenkandidaten. Leerlingen uit het VSO die als extraneus examen doen op een reguliere VO school zijn wel meegenomen.

1. Slagingspercentage

Om het slagingspercentage te bepalen kijken we naar het deel van de populatie dat geslaagd is. In totaal slaagden 94,8% van de kandidaten in 2021, minder dus dan in 2020 (98,7%), maar nog altijd meer dan gebruikelijk was voor de coronacrisis (in 2019 slaagden 92,0% van de kandidaten). Figuur 1 en Tabel 1 laten dit zien per examenniveau.



Figuur 1 Het aandeel geslaagde kandidaten per examenniveau

Tabel 1 Slagingspercentages per examen niveau voor de jaren 2015 t/m 2021.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	aantal kandidaten 2021
vwo	92,3%	91,2%	91,0%	91,5%	90,7%	98,9%	94,0%	38.997
havo	87,4%	88,6%	87,2%	87,6%	88,2%	97,5%	90,7%	53.667
vmbo-gt	94,3%	94,1%	92,8%	92,4%	92,9%	99,2%	96,2%	51.605
vmbo-kb	95,1%	95,7%	95,9%	95,2%	95,7%	99,5%	98,9%	26.239
vmbo-bb	97,5%	97,7%	98,0%	97,8%	97,9%	99,4%	99,2%	15.126
totaal	92,5%	92,7%	91,9%	91,9%	92,0%	98,7%	94,8%	
aantal kandidaten	193.336	198.186	200.946	199.721	196.726	193.367	185.634	

Het slagingspercentage, uitgesplitst naar profiel(combinatie) in het havo en vwo wordt weergegeven in Tabel 2. Het slagingspercentage in het vmbo-tl per profiel wordt weergegeven in Tabel 3. In 2018 en daarvoor, ontbrak een sluitende registratie van profiel/sector keuze van vmbo-tl examens. In het vmbo-tl is het heel gebruikelijk om examen te doen in combinaties van profielen. In Tabel 3 wordt het slagingspercentage weergegeven voor alle kandidaten die een profielcombinatie aflegde die dat profiel bevatte. Het aantal kandidaten dat alleen dat profiel aflegde is weergegeven, alsmede het aantal kandidaten dat dat profiel aflegde als onderdeel van een combinatie. Een tabel met alle mogelijke combinaties is opgenomen als bijlage.

Voor de beroepsgerichte leerwegen in het vmbo zijn de slagingspercentages per leerweg en profiel opgenomen in Tabel 4. Examens afgenomen in de oude vmbo-sectoren en afdelingen zijn geschaard onder de overeenkomstige huidige beroepsgerichte profielen.

Tabel 2 Het aandeel geslaagde kandidaten per profiel (combinatie) in het havo en vwo. Een tabel met alle mogelijke combinaties is opgenomen als bijlage.

		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	aantal kandidaten 2021
vwo	CM	91,2%	90,6%	88,8%	90,4%	89,3%	98,8%	94,7%	2.873
vwo	EM	89,9%	90,0%	89,9%	90,1%	90,0%	99,0%	93,8%	7.328
vwo	NG	88,7%	87,4%	87,4%	88,4%	86,1%	98,4%	92,0%	6.549
vwo	NT	94,8%	93,9%	93,3%	94,4%	93,3%	98,9%	95,0%	3.333
vwo	EM/CM	92,9%	91,5%	91,8%	91,0%	90,4%	99,2%	95,0%	5.691
vwo	NT/NG	94,8%	92,8%	92,6%	93,3%	92,8%	99,1%	94,1%	13.078
vwo	overige combinaties	100,0%	96,9%	100,0%	100,0%	98,0%	100,0%	97,9%	145
havo	CM	86,1%	87,2%	86,3%	86,8%	88,1%	98,4%	91,6%	6.163
havo	EM	86,9%	88,4%	86,7%	87,7%	87,9%	97,5%	91,0%	23.856
havo	NG	85,5%	85,8%	85,0%	86,2%	86,3%	97,2%	90,8%	11.817
havo	NT	90,9%	91,8%	89,9%	90,0%	91,2%	96,6%	88,9%	3.089
havo	EM/CM	87,7%	91,1%	88,7%	87,5%	87,3%	98,4%	93,0%	2.285
havo	NT/NG	91,0%	91,6%	90,4%	89,5%	91,4%	97,6%	88,5%	6.450
havo	overige combinaties	100,0%	100,0%	87,5%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	7

Tabel 3 Het aandeel geslaagde kandidaten per profiel in het vmbo-tl

		2019	2020	2021	aantal enkelprofiel kandidaten 2021	aantal combinatieprofiel kandidaten 2021
vmbo-tl	EC	93,6%	99,2%	96,2%	13.528	15.485
vmbo-tl	LA	94,8%	99,3%	96,6%	526	21.049
vmbo-tl	TE	95,1%	99,2%	97,0%	1.013	10.661
vmbo-tl	ZW	93,9%	99,3%	96,2%	5.402	18.599

Tabel 4 Het aandeel geslaagde kandidaten per beroepsgericht profiel in het vmbo-gl, -kb en -bb

		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	aantal kandidaten 2021
vmbo-gl	BWI	89,5%	89,1%	92,6%	93,0%	93,4%	98,3%	96,1%	230
vmbo-gl	DP	89,3%	91,6%	89,5%	87,4%	88,9%	99,3%	96,4%	2.887

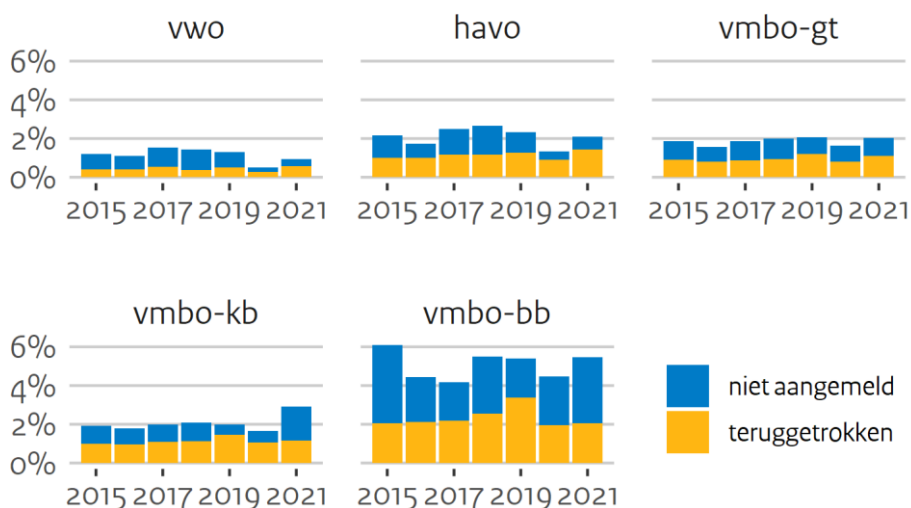
		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	aantal kandidaten 2021
vmbo-gl	EO	91,5%	94,2%	89,8%	89,6%	89,6%	99,6%	97,1%	588
vmbo-gl	G	94,6%	92,8%	91,2%	91,9%	90,9%	99,8%	98,0%	1.640
vmbo-gl	HBR	92,0%	96,8%	86,1%	81,4%	80,0%	100,0%	89,1%	110
vmbo-gl	MTR	95,2%	88,0%	92,1%	86,6%	90,7%	100,0%	96,2%	79
vmbo-gl	MVI	90,4%	92,0%	89,5%	92,6%	92,4%	100,0%	99,0%	193
vmbo-gl	PIE	96,5%	94,5%	90,6%	94,5%	92,1%	99,4%	97,2%	326
vmbo-gl	ZWE	92,2%	92,5%	90,2%	90,9%	91,2%	99,9%	97,6%	1.041
vmbo-gl	MTE		80,0%	89,9%	90,5%	86,5%	100,0%	100,0%	76
vmbo-kb	BWI	96,4%	96,0%	96,3%	94,7%	95,8%	99,6%	98,8%	1.661
vmbo-kb	DP	94,6%	95,9%	96,3%	94,5%	95,6%	99,5%	99,1%	5.908
vmbo-kb	EO	95,1%	95,9%	95,6%	95,1%	95,8%	99,3%	98,7%	3.794
vmbo-kb	G	96,4%	95,4%	95,7%	96,0%	96,5%	99,7%	99,2%	2.821
vmbo-kb	HBR	94,3%	95,4%	95,6%	93,3%	94,7%	99,1%	99,1%	1.277
vmbo-kb	MTR	94,3%	95,3%	95,2%	94,1%	95,2%	98,8%	99,1%	653
vmbo-kb	MVI	94,2%	95,4%	95,5%	95,4%	93,6%	99,0%	98,8%	835
vmbo-kb	PIE	96,0%	95,6%	97,1%	95,9%	96,7%	99,3%	99,2%	2.393
vmbo-kb	ZWE	94,7%	95,9%	96,0%	95,9%	95,5%	99,6%	98,8%	6.793
vmbo-kb	MTE		92,9%	97,4%	97,1%	98,2%	100,0%	99,0%	104
vmbo-bb	BWI	97,3%	98,3%	98,6%	97,5%	98,7%	99,7%	99,3%	1.127
vmbo-bb	DP	97,4%	97,5%	98,0%	97,3%	97,9%	99,3%	99,5%	3.144
vmbo-bb	EO	97,0%	97,6%	97,5%	97,6%	97,5%	99,4%	99,1%	1.688
vmbo-bb	G	98,7%	98,2%	98,6%	98,5%	98,2%	99,9%	99,6%	2.300
vmbo-bb	HBR	97,1%	97,0%	97,4%	98,0%	97,1%	99,0%	99,0%	796
vmbo-bb	MTR	95,2%	96,3%	97,4%	97,2%	97,1%	99,2%	99,0%	574
vmbo-bb	MVI	99,3%	97,5%	98,6%	98,5%	97,3%	98,9%	99,2%	243
vmbo-bb	PIE	96,8%	98,0%	98,3%	97,5%	98,4%	99,4%	99,2%	1.583
vmbo-bb	ZWE	98,0%	97,8%	98,0%	98,1%	98,0%	99,3%	98,8%	3.614
vmbo-bb	MTE		100,0%	100,0%	99,0%	98,6%	100,0%	100,0%	57

2. Deelname aan het examen

In 2021 is het aantal kandidaten dat examens heeft afgelegd lager dan voorgaande jaren. Dat geldt voor alle examenniveaus. Dat heeft deels te maken met het hoge slagingspercentage in 2020: kandidaten die normaliter gezakt zouden zijn geweest in 2020 zijn niet in 2021 voor het examen opgegaan. Daardoor is de examenklas vanzelfsprekend kleiner in 2021. Daarbovenop constateren we dat voor de meeste examenniveaus weer een normaal aandeel van de examenklas geen examen maakt. Het aandeel leerlingen dat niet is aangemeld voor het examen, of is teruggetrokken na aanmelding wordt weergegeven in Figuur 2 en Tabel 3. Het vmbo-kb springt eruit: in 2021 zien we het hoogste percentage leerlingen in de examenklas dat geen examen maakt.

Onder examenklas wordt verstaan alle leerlingen die op 1 oktober een inschrijving hadden in het laatste leerjaar van een vo-opleiding, plus alle leerlingen die in een ander leerjaar ingeschreven waren op 1 oktober die aangemeld werden voor een afsluitend vo-examen. Leerlingen die ingeschreven staan in het laatste leerjaar van een vo-opleiding, maar aangemeld worden voor een niet-afsluitend vo-deelexamen tellen niet mee in de examenklas.

Een leerling is niet aangemeld als er geen examenregistratie voor een afsluitend examen bekend is, terwijl de leerling wel in de examenklas ingeschreven stond. Een leerling is teruggetrokken als bij DUO bekend wordt gemaakt dat een eerder aangemelde leerling toch geen examen gaat maken.



Figuur 2 Het aandeel leerlingen in de examenklas dat niet deelneemt aan het examen, per onderwijsniveau van inschrijving.

Tabel 5 Het aantal en aandeel leerlingen in de examenklas per inschrijvingsniveau dat geen examen maakt, uitgesplitst naar niet aangemeld leerlingen en teruggetrokken leerlingen.

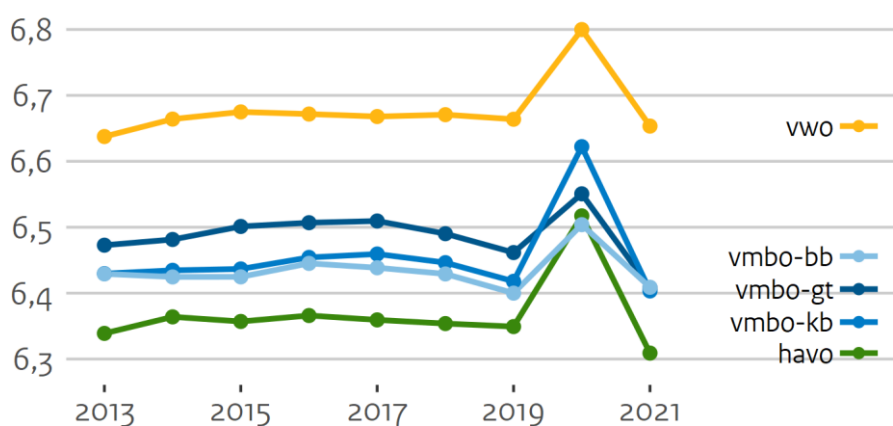
	2017		2018		2019		2020		2021	
vwo	588	1,5%	558	1,4%	513	1,3%	196	0,5%	372	0,9%
niet aangemeld	385	1,0%	412	1,1%	308	0,8%	89	0,2%	148	0,4%
teruggetrokken	203	0,5%	146	0,4%	205	0,5%	107	0,3%	224	0,6%
havo	1.373	2,5%	1.499	2,7%	1.302	2,3%	733	1,3%	1.155	2,1%

	2017		2018		2019		2020		2021	
niet aangemeld	730	1,3%	831	1,5%	593	1,1%	229	0,4%	373	0,7%
teruggetrokken	643	1,2%	668	1,2%	709	1,3%	504	0,9%	782	1,4%
vmbo-gt	1.115	1,9%	1.161	2,0%	1.199	2,1%	914	1,6%	1.069	2,0%
niet aangemeld	606	1,0%	625	1,1%	502	0,9%	457	0,8%	494	0,9%
teruggetrokken	509	0,9%	536	0,9%	697	1,2%	457	0,8%	575	1,1%
vmbo-kb	599	2,0%	622	2,1%	574	2,0%	465	1,7%	784	2,9%
niet aangemeld	275	0,9%	286	1,0%	155	0,5%	171	0,6%	475	1,8%
teruggetrokken	324	1,1%	336	1,1%	419	1,4%	294	1,1%	309	1,1%
vmbo-bb	890	4,2%	1.122	5,5%	1.009	5,4%	784	4,5%	869	5,5%
niet aangemeld	423	2,0%	604	3,0%	377	2,0%	439	2,5%	542	3,4%
teruggetrokken	467	2,2%	518	2,5%	632	3,4%	345	2,0%	327	2,1%
totaal	4.565	2,2%	4.962	2,4%	4.597	2,3%	3.092	1,6%	4.249	2,2%
niet aangemeld	2.419	1,2%	2.758	1,4%	1.935	1,0%	1.385	0,7%	2.032	1,1%
teruggetrokken	2.146	1,0%	2.204	1,1%	2.662	1,3%	1.707	0,9%	2.217	1,2%

3. Gemiddelde cijfers

3.1. Schoolexamencijfer

Eerst bekijken we de gemiddelde schoolexamencijfers, weergegeven in Figuur 4 en Tabel 6. De schoolexamencijfers van alle vakken met een schoolexamen zijn meegenomen bij het berekenen van het gemiddelde, ook vakken die uiteindelijk niet meegenomen zijn in de uitslagbepaling door toepassing van de duimregeling. In 2020 waren de gemiddelde schoolexamencijfers opmerkelijk veel hoger dan de jaren daarvoor, die gekenmerkt waren door stabiliteit. In 2021 zijn de schoolexamencijfers lager dan in 2019 voor alle examenniveaus behalve vmbo-bb. Over de totale populatie van eindexamenkandidaten is het gemiddelde schoolexamencijfer in 2021 ook iets lager dan in 2019.



Figuur 4 Het gemiddelde cijfer behaald in de schoolexamens per examenniveau

Tabel 6 Het gemiddelde cijfer behaald in de schoolexamens per examenniveau

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
vwo	6,67	6,67	6,67	6,67	6,66	6,80	6,65
havo	6,36	6,37	6,36	6,35	6,35	6,52	6,31
vmbo-gt	6,50	6,51	6,51	6,49	6,46	6,55	6,41
vmbo-kb	6,44	6,45	6,46	6,45	6,42	6,62	6,40
vmbo-bb	6,42	6,45	6,44	6,43	6,40	6,50	6,41
totaal	6,48	6,48	6,48	6,47	6,46	6,60	6,43

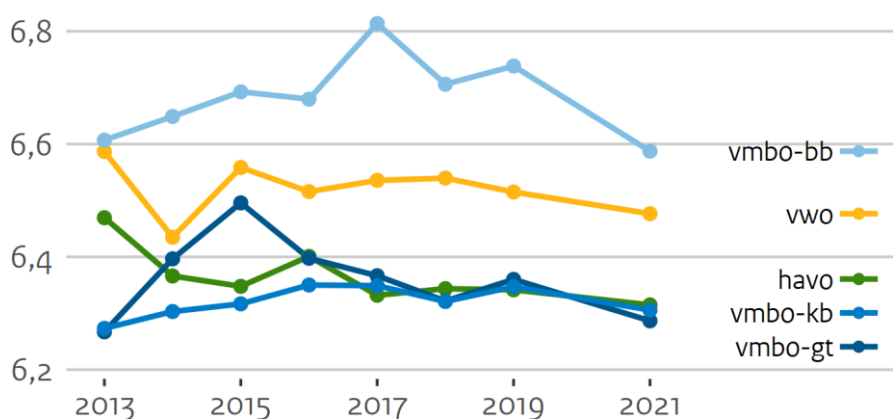
3.2. Centraal examencijfer

Figuur 5 en Tabel 7 geven het gemiddelde cijfer behaald in het centraal examen weer. Het gemiddelde cijfer die kandidaten behalen in het centraal examen is in 2021 voor alle examenniveaus lager dan in 2019.

De punten die kandidaten in het centraal examen behalen worden omgezet in cijfers (normering) aan de hand van de N-termen, die voor ieder examen afzonderlijk bepaald worden. In reguliere jaren is het uitgangspunt van de normering dat iedere examenlichting even vaardig is als de lichteningen ervoor. Deze aanname kan niet worden gemaakt over de kandidaten die in 2021 examen hebben gemaakt vanwege de

onderwijsomstandigheden sinds het voorjaar van 2020. Daarom is in 2021 een andere procedure gebruikt, die rekening houdt met de verdeling van scores behaald in 2021, de historische N-termen en historische gemiddelde cijfers, naast het oordeel van vakexperts en docenten. Het is belangrijk om hier bewust van te zijn als centraal examencijfers van 2021 voor individuele vakken vergeleken worden met die van voorgaande jaren: een 6,0 op het centraal examen in 2021 vertegenwoordigt niet automatisch even veel vaardigheid als een 6,0 in 2019. Bij gemiddeldes over vakken heen, zoals in Figuur 5 en Tabel 7, speelt dit minder.

Dit jaar is er geen CSPE afgenomen voor de beroepsgericht profielvakken in het vmbo-gl, -kb en -bb. In plaats daarvan is het schoolexamen uitgebreid. Op de meeste scholen zijn de examenmaterialen die zouden zijn gebruikt voor het CSPE ingezet als onderdeel van het schoolexamen. Daarom zijn de schoolexamencijfers van de beroepsgerichte profielvakken meegenomen in het berekenen van het centraal examencijfer voor deze indicator. Ook de centraal examencijfers van vakken die voor de uitslagbepaling weggelaten werden door toepassing van de duimregeling, zijn in deze gemiddeldes meegenomen.



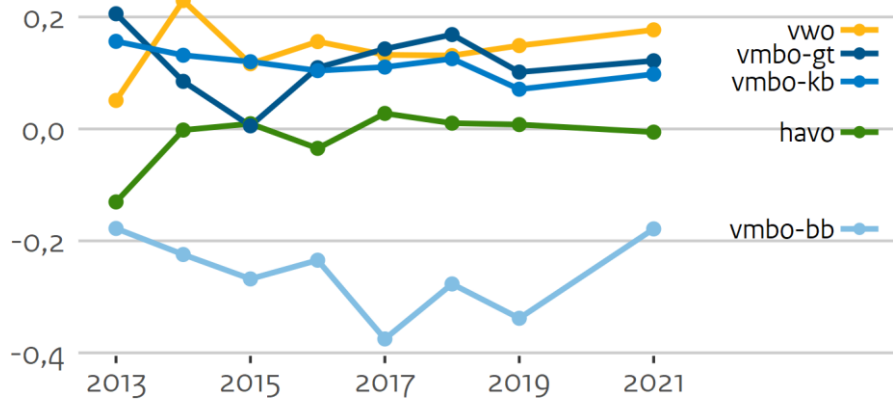
Figuur 5 Het gemiddelde cijfer behaald in de centrale examens per examenniveau

Tabel 7 Het gemiddelde cijfer behaald in de centrale examens per examenniveau

	2015	2016	2017	2018	2019	2021
vwo	6,56	6,52	6,54	6,54	6,51	6,48
havo	6,35	6,40	6,33	6,34	6,34	6,31
vmbo-gt	6,50	6,40	6,37	6,32	6,36	6,29
vmbo-kb	6,32	6,35	6,35	6,32	6,35	6,31
vmbo-bb	6,69	6,68	6,81	6,71	6,74	6,59
totaal	6,46	6,44	6,43	6,41	6,42	6,36

3.3. Verschil tussen schoolexamencijfer en centraal examencijfer

Het gemiddelde verschil tussen het schoolexamencijfer en het centraal examencijfer is stabiel gebleven, omdat zowel de schoolexamencijfers als het centrale examencijfers lager zijn in 2021 dan in 2019. Het gemiddelde verschil wordt weergegeven in Figuur 6 en Tabel 8.



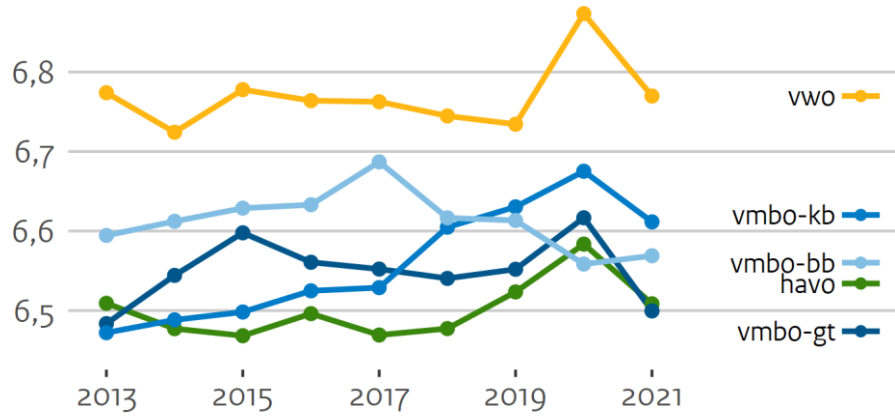
Figuur 6 Het gemiddelde verschil tussen het cijfer behaald voor het schoolexamen en het cijfer behaald voor het centraal examen, per examenniveau

Tabel 8 Het gemiddelde verschil tussen het cijfer behaald in het schoolexamen en het cijfer behaald voor het centraal examen, per examenniveau

	2015	2016	2017	2018	2019	2021
vwo	0,12	0,16	0,13	0,13	0,15	0,18
havo	0,01	-0,03	0,03	0,01	0,01	-0,01
vmbo-gt	0,01	0,11	0,14	0,17	0,10	0,12
vmbo-kb	0,12	0,10	0,11	0,13	0,07	0,10
vmbo-bb	-0,27	-0,23	-0,38	-0,28	-0,34	-0,18
totaal	0,01	0,04	0,05	0,07	0,04	0,07

3.4. Eindcijfers

Het gemiddelde eindcijfer is wederom berekend inclusief de cijfers van vakken die buiten beschouwing waren gelaten door toepassing van de duimregeling, en weergegeven in Figuur 7 en Tabel 9. In het vwo is er een lichte stijging in het gemiddelde eindcijfer ten opzichte van 2019. Bij de andere examenniveaus is het eindcijfer in 2021 lager dan in 2019.



Figuur 7 Het gemiddelde eindcijfer per examenniveau

Tabel 9 Het gemiddelde eindcijfer per examenniveau

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
vwo	6,78	6,76	6,76	6,74	6,73	6,87	6,77
havo	6,47	6,50	6,47	6,48	6,52	6,58	6,51
vmbo-gt	6,60	6,56	6,55	6,54	6,55	6,62	6,50
vmbo-kb	6,50	6,52	6,53	6,60	6,63	6,68	6,61
vmbo-bb	6,63	6,63	6,69	6,62	6,61	6,56	6,57
totaal	6,59	6,58	6,58	6,58	6,60	6,66	6,58

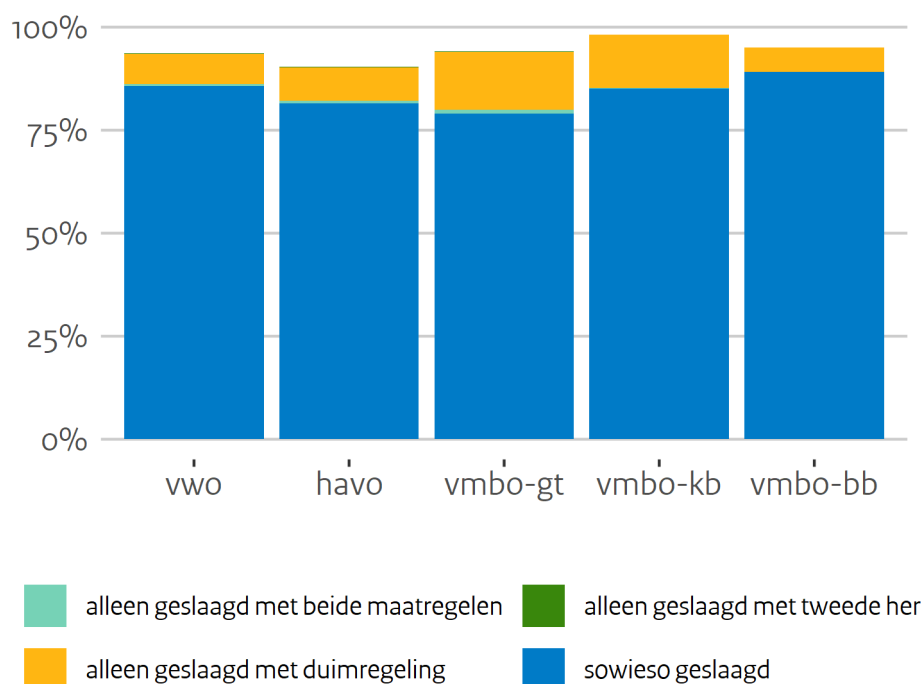
4. Examenmaatregelen 2021

4.1. Effect op slagingspercentages

Van de verschillende maatregelen die in 2021 zijn genomen, hebben twee regelingen meetbaar invloed gehad op het slagingspercentage. De eerste is de 'duimregeling', waarmee het cijfer van een vak (behalve de kernvakken) niet meegenomen wordt bij de bepaling van de uitslag. De tweede is de extra herkansingsmogelijkheid. Voor deze twee maatregelen is het mogelijk om na te gaan of een kandidaat zou zijn geslaagd zonder de maatregel.

Beide maatregelen zijn ruim van tevoren aangekondigd, waardoor kandidaten en scholen mogelijk hun strategie aangepast kunnen hebben aan de combinatie van de maatregelen. Denk hierbij aan strategisch omgaan met leerinzet voor vakken die de kandidaat verwacht weg te strepen uit de uitslag bepaling, en de keuze om geen herkansing in te zetten voor het weg te strepen vak. Dat maakt het onmogelijk om helemaal zuiver het effect van deze maatregelen te kunnen berekenen: we kunnen niet nagaan wat deze kandidaten zouden hebben gedaan als de maatregelen niet hadden bestaan. We kwantificeren eigenlijk dus wat er zou zijn gebeurd als de maatregelen plotseling ingetrokken zouden zijn geweest nadat alle examens gemaakt waren.

Figuur 8 en Tabel 10 tonen voor de verschillende examenniveaus het aandeel van de kandidaten dat ook zonder maatregelen geslaagd zouden zijn (blauw). De andere kleuren geven het deel van de kandidaten aan dat geslaagd is dankzij één of beide maatregelen. De maatregel die het grootste effect heeft gehad is overduidelijk de duimregeling. Over alle examenniveaus heen zijn 10,2% van de kandidaten geslaagd dankzij de mogelijkheid om een vak buiten beschouwing te houden bij de uitslag bepaling. Een veel kleiner groep (0,5%) is alleen geslaagd bij toepassing van zowel de duimregeling als de mogelijkheid tot een tweede herkansing. De groep die baat heeft gehad bij een tweede herkansing maar geen gebruik heeft kunnen maken van de duimregeling is miniem, landelijk maar 106 kandidaten, geconcentreerd in het havo en vwo. Dat is niet verrassend, want om profijt te hebben van een tweede herkansing maar niet van de duimregeling zou een kandidaat te lage cijfers moeten hebben behaald in twee kernvakken die niet in aanmerking komen voor de duimregeling.



Figuur 8 Het aandeel kandidaten dat geslaagd zou zijn geweest zonder maatregelen (blauw), en dat geslaagd is dankzij de duimregeling, extra herkansingsmogelijkheid, of de combinatie van beide maatregelen, per examenniveau

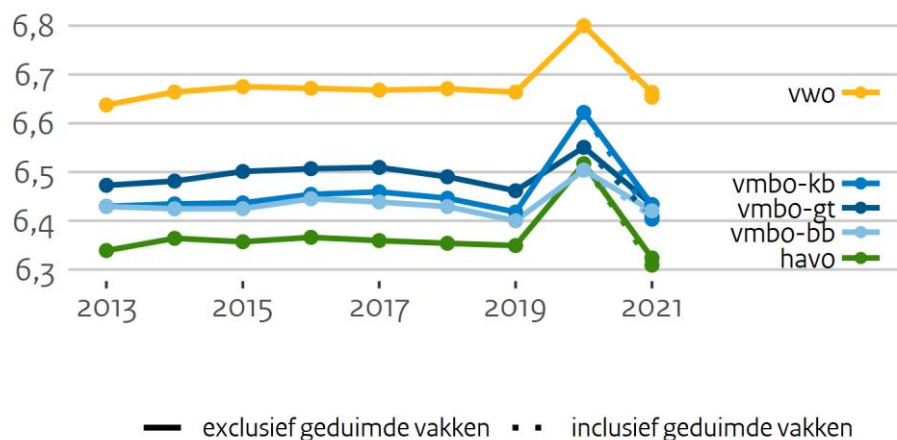
Tabel 10 Het aantal en aandeel kandidaten dat geslaagd zou zijn zonder maatregelen, en dat geslaagd is vanwege de duimregeling, extra herkansing, of de combinatie van beide, per examenniveau. 'Onbekend' verwijst naar kandidaten waar het niet mogelijk was om de geregistreerde uitslag te reproduceren, zie Methode voor uitleg.

	sowieso geslaagd		alleen geslaagd met beide maatregelen		alleen geslaagd met duimregeling		alleen geslaagd met tweede herkansing		onbekend
vwo	33.451	85,8%	187	0,5%	2.847	7,3%	28	0,1%	1,4%
havo	43.777	81,6%	267	0,5%	4.421	8,2%	64	0,1%	2,7%
vmbo-gt	40.771	79,0%	454	0,9%	7.306	14,2%	14	0,0%	2,8%
vmbo-kb	22.346	85,2%	29	0,1%	3.372	12,9%	0	0,0%	1,3%
vmbo-bb	13.479	89,1%	10	0,1%	898	5,9%	0	0,0%	4,4%
totaal	153.824	82,9%	947	0,5%	18.844	10,2%	106	0,1%	2,4%

4.2. Effect op gemiddelde cijfers

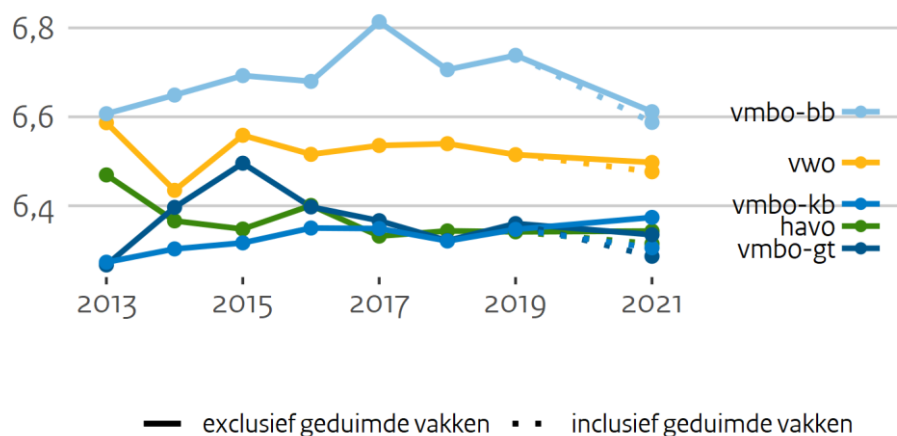
De duimregeling heeft alleen betrekking op de slaag/zak regeling, en ook de cijfers van geduimde vakken moesten worden weergegeven op de cijferlijst. Daarom zijn de gemiddelde cijfers berekend inclusief geduimde vakken in Figuren 4 - 7 en Tabellen 6 - 9. Het is ook interessant om te weten hoe de prestatie was op de vakken die daadwerkelijk meegeteld hebben in de uitslagen. Hier berekenen we de gemiddelde cijfers opnieuw, maar zonder geduimde vakken.

De herberekening voor de schoolexamens voor het hele cohort is weergegeven in Figuur 9. We zien dat de impact op cohortniveau miniem is.



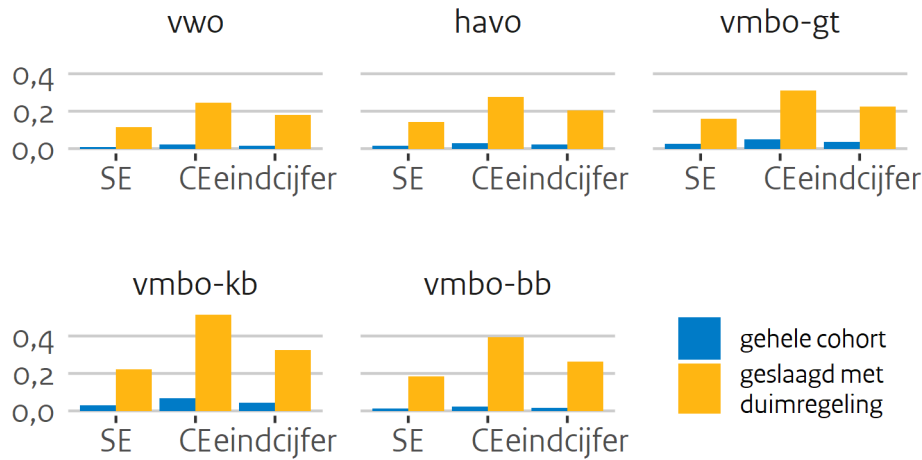
Figuur 9 De gemiddelde schoolexamencijfers exclusief en inclusief geduimde vakken per examenniveau

De herberekening voor de centraal examencijfers voor het hele cohort is weergegeven in Figuur 10. Hier zijn de effecten wat groter, en voor het havo en vmbo-kb zijn de dalingen ten opzichte van 2019 die we zagen in Figuur 5 omgezet in toenames als alleen gekeken wordt naar de vakken die meetelden in de uitslagbepaling. Het is logisch dat de impact van de duimregeling groter is op de centraal examencijfers dan op de schoolexamencijfers, want strategische leerinzet speelt vooral bij leren voor de centraal examens.



Figuur 10 De gemiddelde centraal examencijfers exclusief en inclusief geduimde vakken per examenniveau

In Figuur 11 zien we hoeveel het gemiddelde schoolexamencijfer, centraal examencijfer en eindcijfer toeneemt bij berekening zonder geduimde vakken, voor de gehele cohort in blauw, die dus overeenkomt met het verschil gezien in Figuren 9 en 10, en in geel zien we het verschil voor de groep die slaagden vanwege de duimregeling. We zien hogere cijfers in de schoolexamens voor beide groepen. Voor de groep kandidaten die geslaagd zijn wegens de duimregeling zien we wel veel groter toenames. Dit bevestigt het beeld van strategisch omgaan met de duimregeling: kandidaten die op basis van hun schoolexamencijfers konden weten dat ze mogelijk baat zouden hebben bij de duimregeling hebben relatief slechtere cijfers in de vakken die uiteindelijk buiten beschouwing zijn gelaten. Deze cijfers zijn ook in Tabel 11 opgenomen.



1 Figuur 11 De gemiddelde toename in het gemiddelde schoolexamencijfer, centraal examencijfer en eindcijfer bij uitsluiten van geduimde vakken, per examenniveau

2 Tabel 11 Per examenniveau, het herrekende gemiddelde schoolexamencijfer, centraal examencijfer en eindcijfer na uitsluiten van geduimde vakken, de gemiddelde toename in de cijfers voor het gehele cohort, en de gemiddelde toename in cijfers onder kandidaten die dankzij de duimregeling slaagden

	exclusief geduimde vakken			cijfer toename (gehele cohort)			cijfer toename (gebruikers duimregeling)		
	SE	CE	eindcijfer	SE	CE	eindcijfer	SE	CE	eindcijfer
vwo	6,66	6,50	6,79	0,01	0,02	0,02	0,12	0,25	0,18
havo	6,32	6,34	6,53	0,01	0,03	0,02	0,14	0,27	0,21
vmbo-gt	6,43	6,33	6,53	0,02	0,05	0,03	0,16	0,31	0,22
vmbo-kb	6,43	6,37	6,65	0,03	0,07	0,04	0,22	0,51	0,32
vmbo-bb	6,42	6,61	6,59	0,01	0,02	0,02	0,18	0,39	0,26
	6,45	6,40	6,61	0,02	0,04	0,03	0,16	0,33	0,23

4.3. Welke vakken zijn buiten beschouwing gehouden?

Tabel 12 laat zien welke vijf vakken het vaakst buiten beschouwing zijn gelaten per examenniveau. Over alle examenniveaus was wiskunde het vak dat het meest uit de uitslagbepaling gehouden werd. Omdat een wiskundevak een kernvak is voor havo- en vwo-examens, kwam wiskunde niet in aanmerking voor de havo-/vwo-duimregeling. Onder vmbo-kandidaten was wiskunde met een ruime marge de meest populaire vak om weg te laten strepen (5.634 kandidaten, 5,6% van de gehele cohort).

Tabel 12 Per examenniveau, de vijf vakken die het meest buiten beschouwing zijn gelaten door gebruik van de duimregeling, en het aantal en aandeel kandidaten die het vak buiten beschouwing liet

		aantal kandidaten	% kandidaten
vwo	economie	553	1,4%
	biologie	407	1,0%
	Duitse taal en literatuur	387	1,0%

		aantal kandidaten	% kandidaten
	scheikunde	368	0,9%
	natuurkunde	359	0,9%
havo	geschiedenis	1.283	2,5%
	biologie	887	1,7%
	economie	624	1,2%
	scheikunde	594	1,2%
	natuurkunde	482	0,9%
vmbo-gt	wiskunde	3.108	6,0%
	Engelse taal	1.034	2,0%
	geschiedenis en staatsinrichting	663	1,3%
	economie	626	1,2%
	natuur- en scheikunde I	609	1,2%
vmbo-kb	wiskunde	2.160	6,5%
	Engelse taal	673	2,0%
	biologie	176	0,5%
	economie	167	0,5%
	natuur- en scheikunde I	140	0,4%
vmbo-bb	wiskunde	366	2,4%
	Engelse taal	230	1,5%
	biologie	133	0,9%
	economie	63	0,4%
	natuur- en scheikunde I	56	0,4%
totaal	wiskunde	5.634	3,0%
	biologie	2.192	1,2%
	economie	2.033	1,1%
	Engelse taal	1.938	1,0%
	geschiedenis	1.518	0,8%

Tabel 13 laat zien welk vak het vaakst buiten beschouwing is gelaten per onderwijssoort, leerweg en profiel(combinatie). Opvallend is dat bij veel vwo'ers en havisten de duimregeling toegepast is op vakken uit het profieldeel (economie voor EM, biologie voor NG). In bijna alle vmbo-gl- kb- en bb-profielen is de meest voorkomende vak om buiten beschouwing te laten wiskunde. In een paar profielen is dat Engelse taal of natuur- en scheikunde I.

Methodie

DUO registreert het gebruik van de duimregeling niet, maar alle vakcijfers zijn wel geregistreerd, alsook de vastgestelde uitslag na toepassing van de duimregeling. Bij herkansingen zijn de cijfers van de eerdere pogingen ook geregistreerd.

Om een beeld te krijgen van hoeveel kandidaten profijt hebben gehad van de duimregeling en van de extra herkansing, keken we per kandidaat of de geregistreerde uitslag overeenkomt met de te verwachten uitslag op basis van alle geregistreerde vakcijfers. Wanneer die niet overeenkwam, lieten we steeds een vakcijfer weg uit de uitslagbepaling, om te kijken of op die manier de geregistreerde uitslag wel bereikt werd. Met deze methode konden we 97,6% van de uitslagen accuraat narekenen. Dat 2,4% niet nagerekend kon worden komt voornamelijk door onvolledige registratie van vrijstellingen. In Tabel 10 zijn dit de gevallen in de kolom 'onbekend'.

Tabel 13 Per examenniveau, leerweg en profiel, het vak dat het meest buiten beschouwing is gelaten door gebruik van de duimregeling, het aantal en aandeel kandidaten dat het vak buiten beschouwing liet

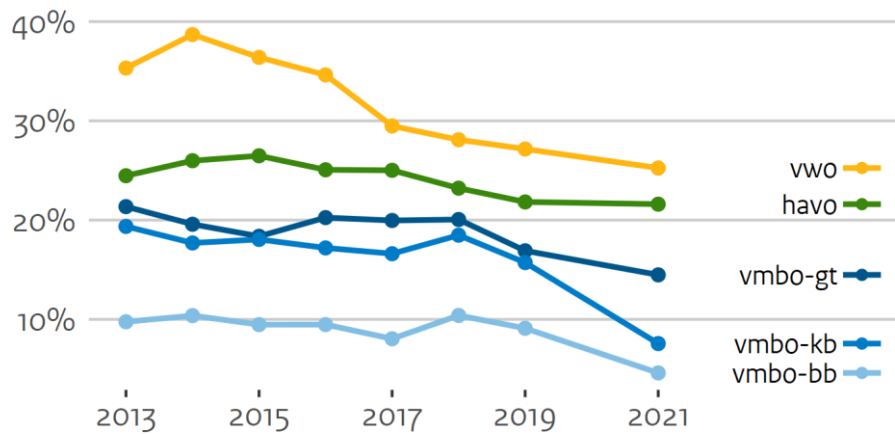
			aantal kandidaten	% gebruikers regeling
vwo	CM	geschiedenis	52	1,8%
vwo	EM	economie	204	2,8%
vwo	EM/CM	economie	197	3,5%
vwo	NG	scheikunde	217	3,3%
vwo	NT	scheikunde	57	1,7%
vwo	NT/NG	biologie	177	1,4%
vwo	overige combinaties	biologie	1	0,7%
havo	CM	geschiedenis	228	3,7%
havo	EM	geschiedenis	1.043	4,4%
havo	NG	scheikunde	501	4,2%
havo	NT	natuurkunde	99	3,2%
havo	NT/NG	biologie	161	2,5%
havo	overige combinaties	biologie	1	14,3%
vmbo-tl	EC	wiskunde	1.684	5,8%
vmbo-tl	LA	wiskunde	1.282	5,9%
vmbo-tl	TE	wiskunde	402	3,4%
vmbo-tl	ZW	wiskunde	1.356	5,6%
vmbo-gl	BWI	natuur- en scheikunde I	16	7,0%
vmbo-gl	DP	wiskunde	211	7,3%
vmbo-gl	EO	wiskunde	27	4,6%

			aantal kandidaten	% gebruikers regeling
vmbo-gl	G	wiskunde	135	8,2%
vmbo-gl	HBR	wiskunde	5	4,5%
vmbo-gl	MTE	wiskunde	6	7,9%
vmbo-gl	MTR	wiskunde	7	8,9%
vmbo-gl	MVI	natuur- en scheikunde I	18	9,3%
vmbo-gl	PIE	wiskunde	22	6,7%
vmbo-gl	ZWE	wiskunde	86	8,3%
vmbo-kb	BWI	wiskunde	122	7,3%
vmbo-kb	DP	wiskunde	493	8,3%
vmbo-kb	EO	wiskunde	326	8,6%
vmbo-kb	G	wiskunde	342	12,1%
vmbo-kb	HBR	wiskunde	116	9,1%
vmbo-kb	MTE	wiskunde	18	17,3%
vmbo-kb	MTR	wiskunde	50	7,7%
vmbo-kb	MVI	wiskunde	92	11,0%
vmbo-kb	PIE	wiskunde	174	7,3%
vmbo-kb	ZWE	wiskunde	427	3,1%
vmbo-bb	BWI	wiskunde	34	3,0%
vmbo-bb	DP	wiskunde	77	2,4%
vmbo-bb	EO	wiskunde	37	2,2%
vmbo-bb	G	wiskunde	69	3,0%
vmbo-bb	HBR	wiskunde	12	1,5%
vmbo-bb	MTE	wiskunde	2	3,5%
vmbo-bb	MTR	wiskunde	14	2,4%
vmbo-bb	MVI	wiskunde	5	2,1%
vmbo-bb	PIE	wiskunde	30	1,9%
vmbo-bb	ZWE	wiskunde	86	2,4%

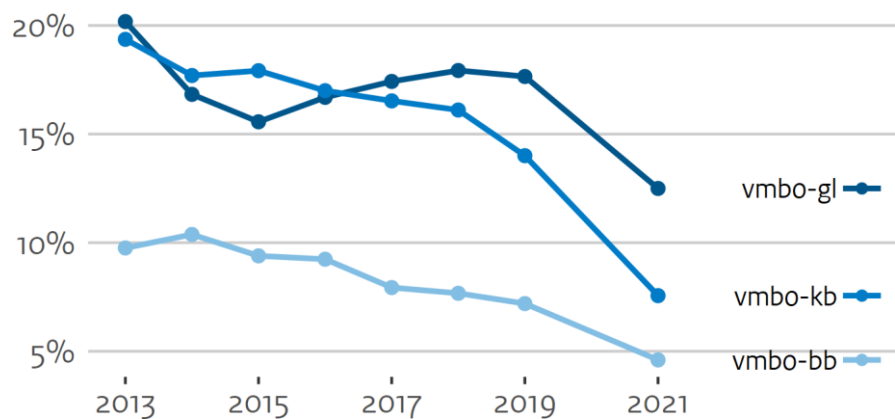
4.4. Herkansingen

Figuur 12 laat zien welk aandeel van de totale populatie kandidaten één of meer herkansingen heeft gedaan. Bij de vmbo-leerwegen is het aandeel kandidaten dat een of meer vakken herkanst in alle gevallen het laagste sinds 2013. Dat is deels te verklaren door het wegvallen van het CSPE dit jaar voor de gemengd, kader- en basisberoepsgerichte leerwegen, dat vervangen werd met een uitgebreider schoolexamen. Maar ook bij deze leerwegen is er een afname in het aandeel kandidaten dat het centraal examen voor een ander vak dan het beroepsgerichte profielvak herkansen (Figuur 13).

In het havo en vwo is het aantal kandidaten dat één of meer herkansingen maakt weinig afgenomen ten opzichte van 2019, ondanks de duimregeling die voor velen de noodzaak om een herkansing te maken weggenomen zal hebben. Dit impliceert dat kandidaten herkansen voor andere redenen dan puur om te slagen voor het diploma.

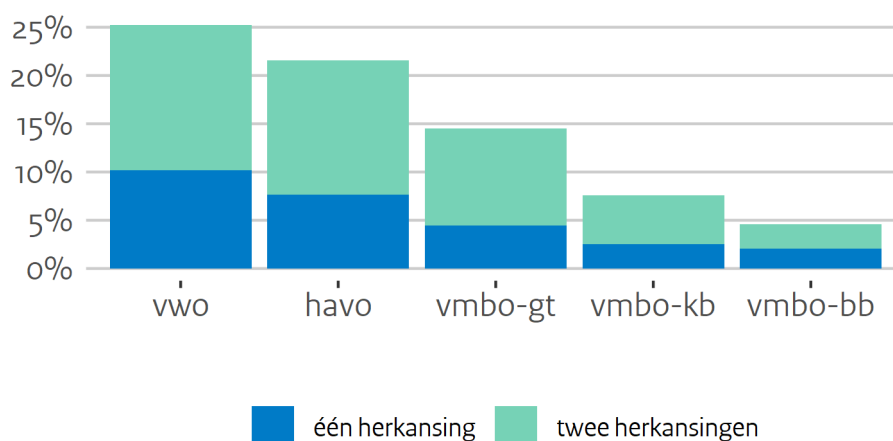


Figuur 12 Het aandeel kandidaten dat één of meer herkansingen aflegt, per examen niveau.



Figuur 13 Het aandeel kandidaten dat één of meer CE-herkansingen aflegt (dus niet CSPE herkansingen), per vmbo-leerweg

Figuur 14 laat zien welk aandeel van de kandidaten in 2021 één of twee herkansingen heeft gemaakt. Bij alle examenniveaus maakte de meerderheid van kandidaten die überhaupt een herkansing maakte twee herkansingen. Deze gegevens zijn weergegeven in Tabel 14.



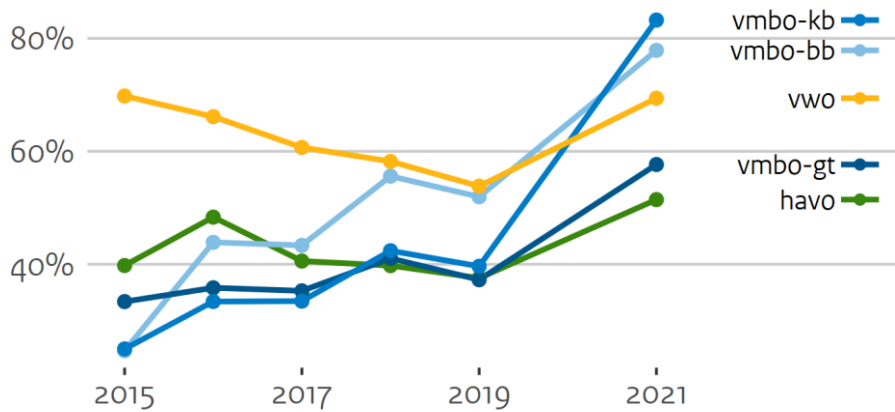
Figuur 14 Het aandeel kandidaten dat één of twee herkansingen aflegde, per examen niveau.

Tabel 14 Gebruik van herkansingsmogelijkheden

	1 of 2 herkansingen		1 herkansing		2 herkansingen	
	Aantal	Procent	Aantal	Procent	Aantal	Procent
vwo	9.846	25,2%	3.968	10,2%	5.878	15,1%
havo	11.594	21,6%	4.097	7,6%	7.497	14,0%
vmbo-gt	7.473	14,5%	2.301	4,5%	5.172	10,0%
vmbo-kb	1.984	7,6%	671	2,6%	1.313	5,0%
vmbo-bb	696	4,6%	309	2,0%	387	2,6%
totaal	31.593	17,0%	11.346	6,1%	20.247	10,9%

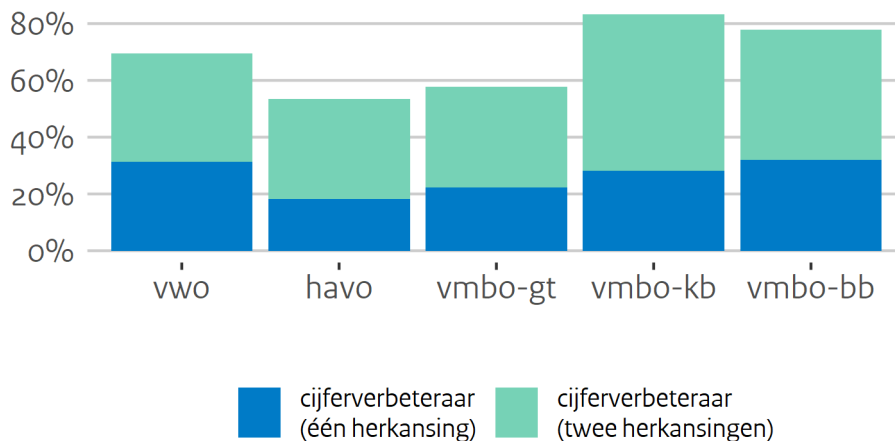
4.4.1. Herkansen voor cijferverbetering

Gezien de relatief kleine afname in het aantal kandidaten dat herkansten is het interessant om het aantal cijferverbeteraars te kwantificeren. Een cijferverbeteraar is een kandidaat die geslaagd is zonder te herkansen, maar toch herkanst, vermoedelijk om de cijfers op de cijferlijst te verbeteren. Figuur 15 laat het aandeel cijferverbeteraars onder alle herkansers zien per examenniveau en jaar. In 2021 zien we dat het aandeel cijferverbeteraars toegenomen is ten opzichte van 2019 voor alle examenniveaus. Heel opvallend is dat het aandeel cijferverbeteraars het meest toegenomen is in het vmbo-bb en -kb, en dat bij deze examenniveaus het hoogste aandeel cijferverbeteraars sinds 2015 is bereikt. Bij het havo en vwo is het aandeel cijferverbeteraars in 2021 gelijk aan de eerdere recordjaren van 2016 en 2015 respectievelijk.



Figuur 15 Het aandeel herkansers dat al zonder herkansing geslaagd was, per examenniveau

Voor 2021 hebben we ook gekeken naar hoeveel herkansingen de cijferverbeteraars aflegden. Figuur 16 geeft het aandeel cijferverbeteraars onder alle herkansers weer, uitgesplitst naar of ze één of twee herkansingen hebben gemaakt. We zien dat, net als in het beeld van alle herkansers in Figuur 14, de meerderheid van de cijferverbeteraars twee herkansingen aflegt. In 2021 is er door tweede herkansingsmogelijkheid nog een extra groep cijferverbeteraars: die na één herkansing geslaagd waren, maar toch voor een tweede herkansing opgaan in het derde tijdvak. Deze groep is beschouwd als niet-cijferverbeteraar om de vergelijkbaarheid met voorgaande jaren te behouden.



Figuur 17 Het aandeel herkansers die al zonder herkansing geslaagd waren, uitgesplitst naar of één of twee herkansingen zijn afgelegd.

4.4.2. Welke vakken zijn herkanst?

Tabel 15 laat zien welke vijf vakken het vaakst zijn herkanst per examenniveau. Over alle examenniveaus waren Nederlands en wiskunde het meest herkanst.

Tabel 15 Per examenniveau, de vijf vakken dat het meest zijn herkanst, het aantal herkansingen van dat vak, en het aandeel kandidaten per examen niveau die het vak herkanst.

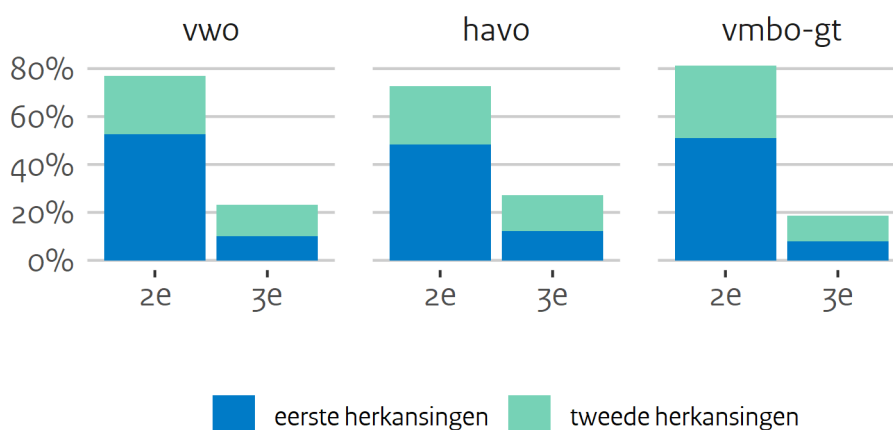
		aantal kandidaten	% kandidaten
vwo	wiskunde B	1.405	3,6%
	Nederlandse taal en literatuur	1.097	2,8%

		aantal kandidaten	% kandidaten
	Engelse taal en literatuur	973	2,5%
	biologie	748	1,9%
	economie	619	1,6%
havo	Nederlandse taal en literatuur	2.021	3,8%
	wiskunde A	1.518	2,8%
	wiskunde B	1.315	2,5%
	Engelse taal en literatuur	864	1,6%
	geschiedenis	672	1,3%
vmbo-gt	Nederlandse taal	1.067	2,1%
	Engelse taal	776	1,5%
	wiskunde	687	1,3%
	economie	549	1,1%
	biologie	516	1,0%
vmbo-kb	wiskunde	310	1,2%
	Engelse taal	236	0,9%
	Nederlandse taal	195	0,7%
	biologie	84	0,3%
	economie	42	0,2%
vmbo-bb	Nederlandse taal	102	0,7%
	wiskunde	60	0,4%
	biologie	58	0,4%
	Engelse taal	45	0,3%
	economie	44	0,3%
totaal	Nederlandse taal en literatuur	3.118	1,7%
	wiskunde B	2.720	1,5%
	biologie	2.043	1,1%
	wiskunde A	1.936	1,0%
	Engelse taal en literatuur	1.841	1,0%

4.5. Afname in het derde tijdvak

Een verdere aanpassing dit jaar was dat het derde tijdvak afgenomen werd op scholen, in plaats van centraal. Daarmee konden kandidaten vakken die ze voor het eerst afgelegd hadden in het tweede tijdvak laagdrempeliger herkansen.

Figuur 18 en Tabel 16 tonen, per examen niveau, het verspreiding van de herkansingen over de tweede en derde tijdvakken, en of het de eerste of tweede herkansing betreft die de kandidaat aflegde.



Figuur 18 Het aandeel van de herkansingen dat is afgenomen in het tweede en derde tijdvak per examen niveau

Tabel 16 Het aantal en aandeel herkansingen afgenomen in het tweede en derde tijdvak per examenniveau

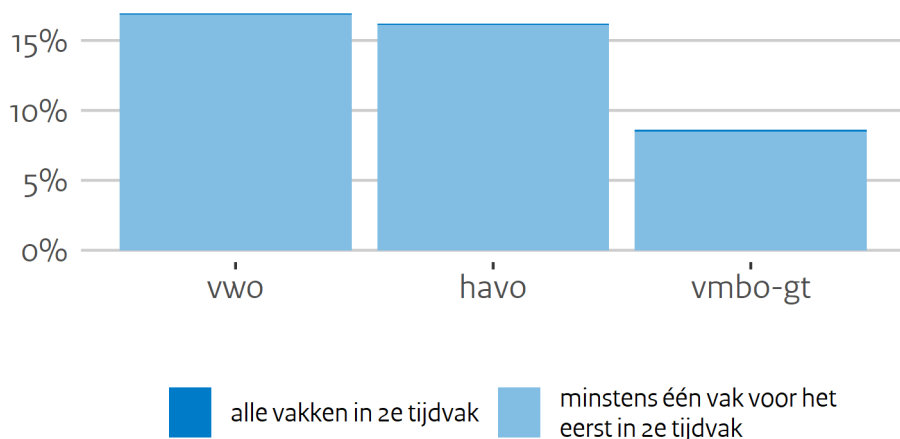
	tweede tijdvak		derde tijdvak	
	Aantal	Aandeel (%)	Aantal	Aandeel (%)
vwo	12,099	76,9%	3,634	23,1%
havo	13,903	72,7%	5,214	27,3%
vmbo-gt	10,309	81,4%	2,359	18,6%

4.6. Examen voor het eerst afnemen in tweede tijdvak

In 2021 hadden kandidaten (in overleg met de school) de mogelijkheid om voor het eerst op te gaan voor het centraal examen van een vak in het tweede tijdvak. Ook was het mogelijk om alle centraal examens in het tweede tijdvak af te nemen, bijvoorbeeld als een kandidaat in quarantaine moest gaan ten tijde van het eerste tijdvak.

Figuur 19 en Tabel 17 laten zien welk aandeel van de kandidaten gebruik heeft gemaakt van deze mogelijkheden. Een heel klein deel van de kandidaten hebben het gehele vakkenpakket in het tweede tijdvak afgelegd. Dat voor alle examenniveaus 0,1% van de populatie. Dat het aandeel kandidaten dat gebruik heeft gemaakt van deze mogelijkheid zo laag is en gelijk is voor alle examenniveaus is opvallend, en suggereert dat scholen en kandidaten hier alleen gebruik van gemaakt hebben als het echt niet anders kon.

De optie om minstens één vak voor het eerst af te leggen in het tweede tijdvak was populairder, vooral onder vwo-, havo- en vmbo-gt-kandidaten.



Figuur 19 Het aandeel kandidaten dat voor het eerst een vakexamen aflegt in het tweede tijdvak, en het aandeel kandidaten dat alle vakken voor het eerst in het tweede tijdvak aflegt, per examenniveau

Tabel 17 Het aantal en aandeel kandidaten dat voor het eerst een vakexamen aflegt in het tweede tijdvak, en het aandeel en aantal kandidaten dat alle vakken voor het eerst in het tweede tijdvak aflegt, per examenniveau

	minstens één vak voor het eerst in 2e tijdvak		alle vakken in 2e tijdvak	
	aantal kandidaten	% populatie	aantal kandidaten	% populatie
vwo	6,601	16,9%	26	0,1%
havo	8,694	16,2%	53	0,1%
vmbo-gt	4,447	8,6%	75	0,1%

5. Cijfers van de kernvakken

Naast de algemene ontwikkeling van de examencijfers is ook gekeken naar de ontwikkeling van de cijfers voor de kernvakken. Voor vmbo is dit het vak Nederlands en voor havo en vwo gaat het om de vakken Nederlands, Engels en wiskunde. Tabel 18 vat alle resultaten samen. Door de andere normering van de centrale eindexamens in 2021 zijn de trends in de centrale eindexamens en eindcijfers niet zozeer te interpreteren als een toe- of afname van prestatie.

Tabel 18 Het gemiddelde centraal examen-, schoolexamen en eindcijfer behaald voor de kernvakken Engels, Nederlands en wiskunde voor de jaren 2019, 2020 en 2021, per examen niveau

		SE		CE			eindcijfer			kandidaten	deelname
		2019	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2021	2021
vwo	Engels	7,00	6,99	6,99	6,97	6,99	7,02	7,06	7,02	37.929	97,48%
vwo	Nederlands	6,69	6,69	6,73	6,21	6,32	6,48	6,76	6,56	38.911	100,00%
vwo	wiskunde	6,65	6,67	6,63	6,95	6,80	6,83	6,76	6,75	38.112	97,95%
havo	Engels	6,64	6,65	6,69	6,82	7,12	6,76	6,73	6,94	53.213	99,30%
havo	Nederlands	6,39	6,42	6,41	6,16	6,11	6,31	6,50	6,30	53.589	100,00%
havo	wiskunde	6,29	6,35	6,22	6,53	6,42	6,45	6,44	6,36	50.044	93,38%
vmbo-gt	Engels	6,66	6,67	6,70	6,62	6,73	6,67	6,73	6,74	51.115	99,55%
vmbo-gt	Nederlands	6,49	6,50	6,48	6,29	6,22	6,42	6,56	6,38	51.346	100,00%
vmbo-gt	wiskunde	6,47	6,43	6,30	6,42	6,22	6,47	6,50	6,29	43.646	85,00%
vmbo-kb	Engels	6,68	6,69	6,75	6,51	6,62	6,63	6,75	6,71	26.207	99,94%
vmbo-kb	Nederlands	6,47	6,48	6,47	6,21	6,32	6,37	6,54	6,43	26.224	100,00%
vmbo-kb	wiskunde	6,12	6,11	6,02	6,20	5,66	6,19	6,18	5,87	20.694	78,91%
vmbo-bb	Engels	6,60	6,61	6,65	7,22	7,23	6,93	6,67	6,96	14.541	96,25%
vmbo-bb	Nederlands	6,39	6,38	6,40	6,65	6,59	6,55	6,44	6,53	15.108	100,00%
vmbo-bb	wiskunde	6,45	6,44	6,40	6,78	6,49	6,65	6,50	6,47	11.982	79,31%

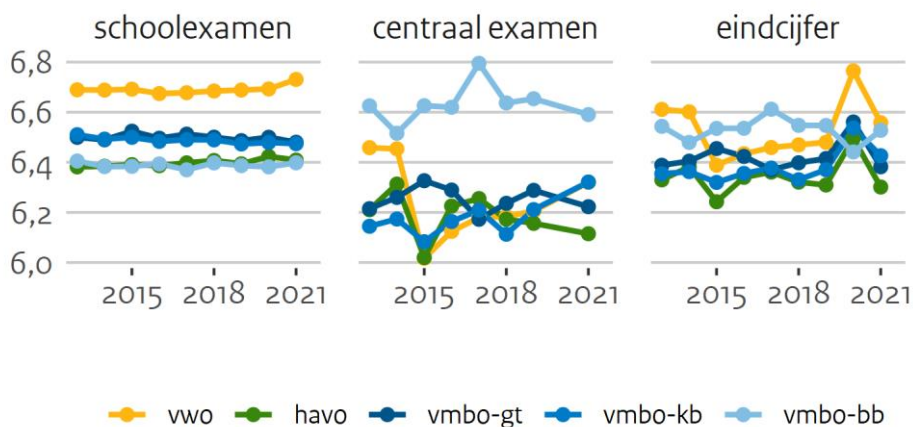
5.1. Nederlands

Het gemiddelde schoolexamencijfer voor Nederlands (linker paneel van Figuur 20) is al jaren heel stabiel geweest. In 2021 wordt dat patroon voortgezet voor de meeste examenniveaus, maar in het vwo zien we een lichte stijging.

Bij het centraal examen (middelste paneel van Figuur 20) is er altijd meer verandering geweest. In twee examenniveaus, het vwo en het vmbo-kb, is de gemiddelde CE-cijfer in 2021 het hoogst sinds 2015, en daarmee ook hoger dan in 2019. De andere examenniveaus tonen een lichte daling ten opzichte van 2019.

Alleen bij het vwo en vmbo-kb zien we hogere gemiddelde eindcijfers in 2021 dan in 2019 (rechter paneel van Figuur 20). In het vmbo-bb presteren kandidaten op het centraal examen beter dan op het schoolexamen, dit in tegenstelling tot de andere examenniveaus. Dat verschil is terug te zien in de

toename van het eindcijfer in 2021 ten opzichte van 2020. Bij de andere examenniveaus keert het eindcijfer weer terug naar een lager niveau.



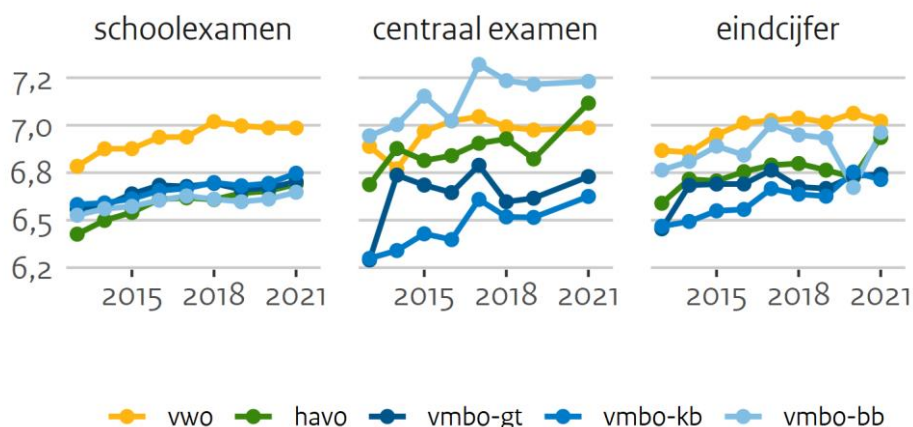
Figuur 20 De gemiddelde schoolexamencijfers, centraal examencijfers en eindcijfers behaald voor het vak Nederlandse taal / Nederlandse taal en literatuur, per examenniveau

5.2. Engels

Het gemiddelde schoolexamencijfer voor Engels (linker paneel van Figuur 21) is voor alle examenniveaus behalve het vwo toegenomen ten opzichte van 2020 en 2019. Dat lijkt op een doorzetting van de eerdere trend richting hogere schoolexamencijfers.

Bij het centraal examen (middelste paneel van Figuur 21) zien we ook bij alle examenniveaus hogere cijfers dan in 2019, in het bijzonder in het havo, waar het hoogste gemiddelde centraal examencijfer sinds 2013 behaald is.

In het havo zien we een sterke groei in het gemiddelde eindcijfer in 2021 (rechter paneel van Figuur 21). Bij de andere examenniveaus zien we ook een toename in het eindcijfer, maar geen overstijging van de daarvoor heersende trend.



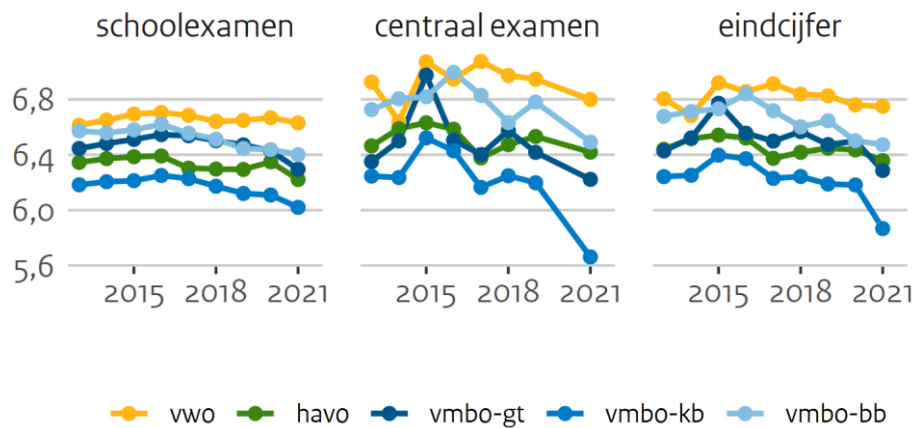
Figuur 21 De gemiddelde schoolexamencijfers, centrale examencijfers en eindcijfers behaald voor het vak Engelse taal / Engelse taal en literatuur.

5.3. Wiskunde

Het gemiddelde schoolexamencijfer voor de vakken vmbo-wiskunde, wiskunde A en wiskunde B (linker paneel van Figuur 22) is voor alle examenniveaus gedaald ten opzichte van 2020 en 2019. Bij de vmbo-leerwegen en het havo lijkt dat op een voortzetting van de eerdere neerwaartse trend die onderbroken was in 2020.

Ook in het centraal examen is het gemiddelde cijfer lager dan in 2019 bij alle examenniveaus (middelste paneel van Figuur 22). Bij het vmbo-kb is het grootste daling te zien.

Over alle examenniveaus is ook het gemiddelde eindcijfer in 2021 (rechter paneel van Figuur 22) gedaald ten opzichte van 2020 en 2019.

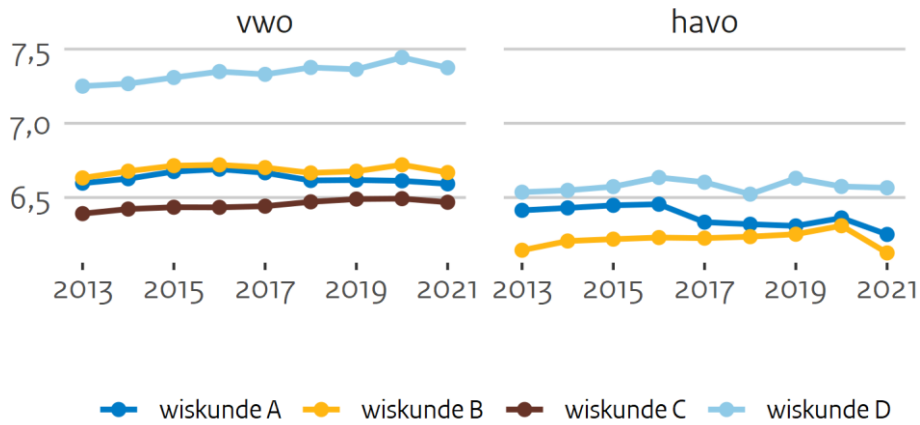


Figuur 22 De gemiddelde schoolexamencijfers, centraal examencijfers en eindcijfers behaald voor de vakken wiskunde / wiskunde A / wiskunde B.

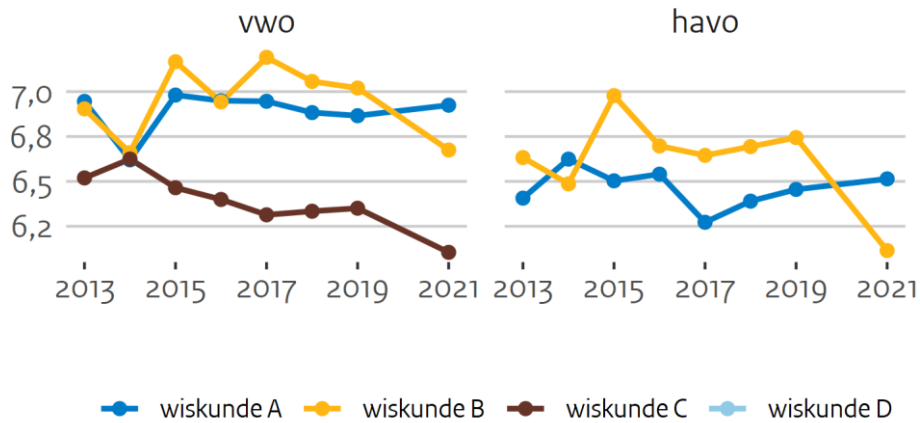
Tabel 19 geeft de resultaten weer voor de verschillende wiskundevakken op het havo en vwo. De schoolexamencijfers worden getoond in Figuur 23, de centraal examencijfers in Figuur 24 en de eindcijfers in Figuur 25.

Tabel 19 Het gemiddelde schoolexamencijfer, centraal examencijfer, en eindcijfer per wiskundevak in het havo en vwo, alsook het aantal kandidaten en het deelnamepercentage.

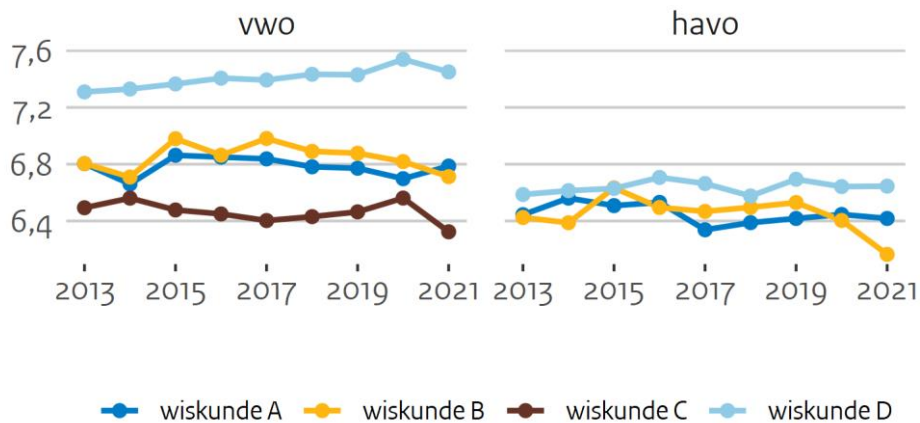
		SE			CE		eindcijfer			kandidaten	deelname
		2019	2020	2021	2019	2021	2019	2020	2021	2021	2021
vwo	wiskunde A	6.6	6.6	6.6	6.9	6.9	6.8	6.7	6.8	19.018	48,8%
vwo	wiskunde B	6.7	6.7	6.7	7.0	6.7	6.9	6.8	6.7	19.094	49,0%
vwo	wiskunde C	6.5	6.5	6.5	6.4	6.1	6.5	6.6	6.3	875	2,2%
vwo	wiskunde D	7.4	7.4	7.4			7.4	7.5	7.5	3.202	8,2%
havo	wiskunde A	6.3	6.4	6.3	6.5	6.5	6.4	6.4	6.4	38.126	71,0%
havo	wiskunde B	6.3	6.3	6.1	6.7	6.1	6.5	6.4	6.2	11.918	22,2%
havo	wiskunde D	6.6	6.6	6.6			6.7	6.6	6.6	610	1,1%



Figuur 23 De gemiddelde schoolexamencijfers voor de wiskundevakken op het havo en vwo



Figuur 24 De gemiddelde centraal examencijfers voor de wiskundevakken op het havo en vwo



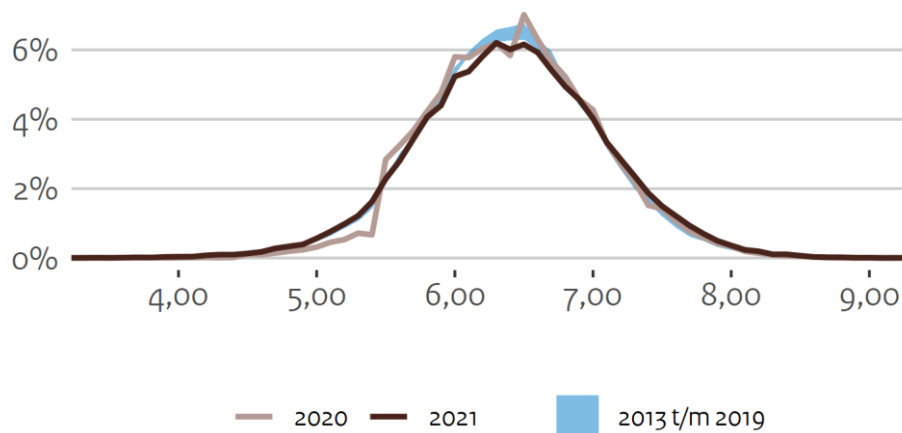
Figuur 25 De gemiddelde eindcijfers voor de wiskundevakken op het havo en vwo

5.4. Verdeling van SE cijfers

In 2020 zagen we een opmerkelijke verschuiving in de verdeling van de schoolexamencijfers rond het cijfer 5,5. Meer kandidaten kregen een cijfer net hoger dan 5,5 dan in voorgaande jaren, en minder

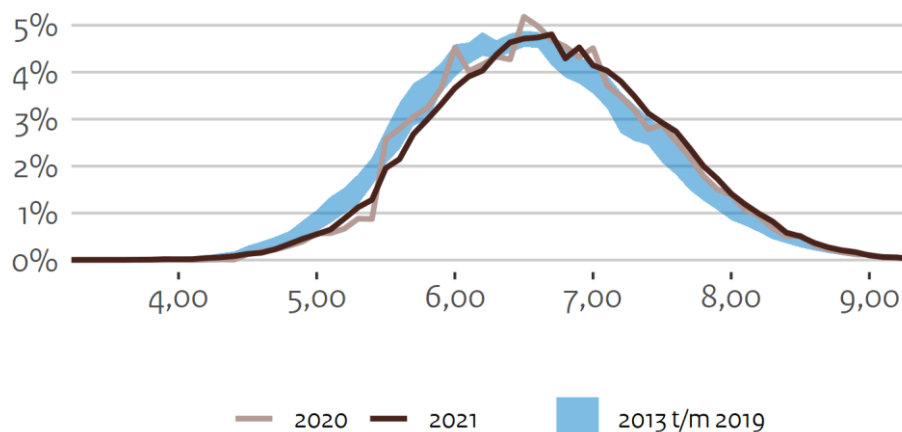
kandidaten kregen een cijfer net lager dan 5,5. Omdat het centraal examen in 2020 niet doorging, was het school examencijfer ook gelijk het eindcijfer, dus deze verschuiving verklaarde voor een deel het verhoogde slagingspercentage. We kijken in 2021 ook naar de verdeling van de schoolexamencijfers voor de kernvakken in het havo, om te monitoren of deze verschuiving nog aanwezig is. De verdelingen voor de andere examenniveaus zijn opgenomen als bijlage.

Figuur 26 toont de cijferverdeling voor het havo-schoolexamen Nederlands voor de jaren 2021 (donkerbruin), 2020 (lichtbruin) en het bereik van de jaren 2013 tot en met 2019 (blauw). De knik bij het cijfer 5,5 is volledig verdwenen, maar de verdeling voor 2021 lijkt toch nog niet geheel op die van de jaren voor de coronapandemie. Relatief minder kandidaten haalden cijfers van tussen de 6,0 en 7,0, terwijl relatief meer kandidaten cijfers onder de 5,5 of boven de 7,0 haalden.



Figuur 27 Verdeling van de havo-schoolexamencijfers voor Nederlands.

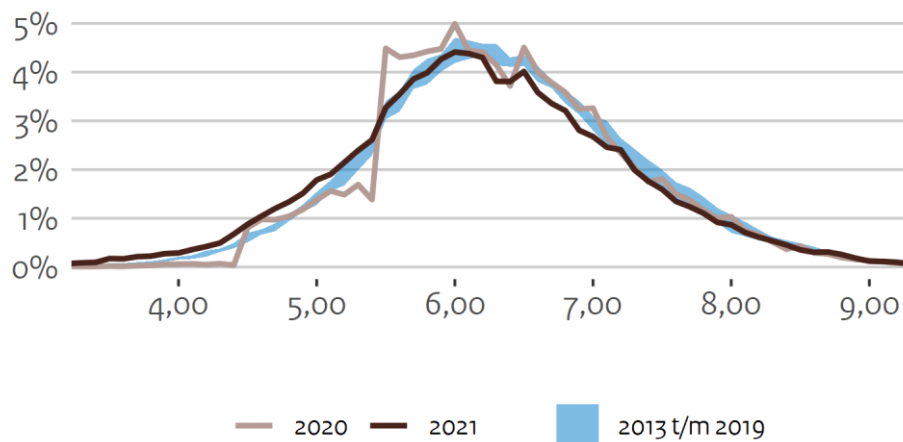
Figuur 28 toont de cijferverdeling voor het havo-schoolexamen Engels voor de jaren 2021 (donkerbruin), 2020 (lichtbruin) en het bereik van de jaren 2013 tot en met 2019 (blauw). Ook bij Engels is de knik bij 5,5 verdwenen. Door het hogere gemiddelde schoolexamencijfer in 2020 en 2021 zijn beide verdelingen naar rechts verschoven ten opzichte van de verdelingen van de jaren 2013 tot en met 2019.



Figuur 28 Verdeling van de havo-schoolexamencijfers voor Engels.

Figuur 29 toont de cijferverdeling voor de havo-schoolexamens wiskunde A en B voor de jaren 2021 (donkerbruin), 2020 (lichtbruin) en het bereik van de jaren 2013 tot en met 2019 (blauw). Bij wiskunde zagen we in 2020 de meest extreme knik bij het cijfer 5,5 van alle kernvakken. In 2021 is die knik grotendeels verdwenen. Het lage gemiddelde schoolexamencijfer in 2021 vertaalt zich in relatief veel

kandidaten met SE cijfers onder de 5,0, en relatief weinig kandidaten met cijfers tussen de 6,0 en 8,0. Het aandeel kandidaten met hele hoge cijfers, boven de 8,0, is vergelijkbaar met de voorgaande jaren.

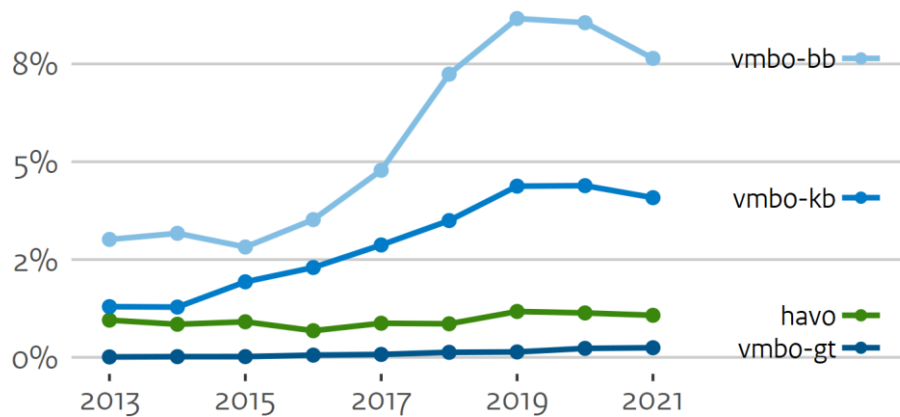


Figuur 29 Verdeling van de havo-schoolexamencijfers voor wiskunde A en B.

6. Maatwerkdiploma's

Er wordt van maatwerk gesproken wanneer kandidaten vakken af leggen op een hoger niveau dan het diploma zelf. Ook wordt het aantal en aandeel cum laude diploma's behandeld. De registratie van de derde vorm van maatwerk, door vakexamens af te leggen in eerdere leerjaren, wordt niet behandeld vanwege onvolledige registratie.

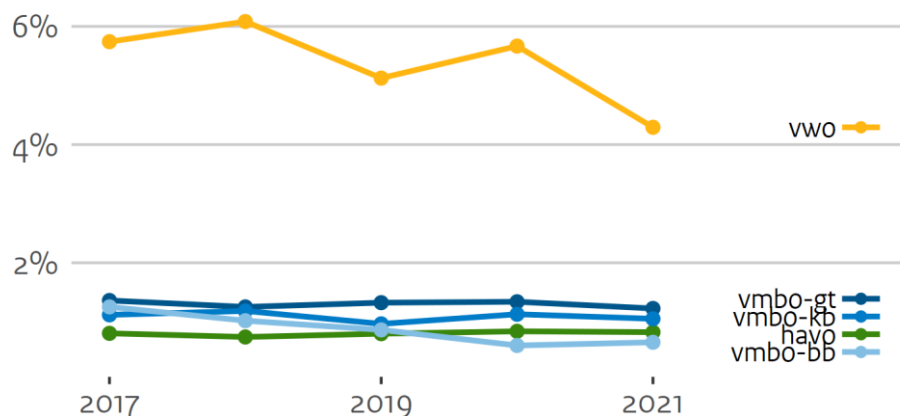
Figuur 30 toont het aandeel kandidaten dat vakken afleggen op een hoger niveau. Bij het vmbo-kb en -bb wordt het meest gebruik gemaakt van deze mogelijkheid. In 2021 is er bij deze examenniveaus een afname geweest vergeleken 2019/2020.



Figuur 30 Het aandeel kandidaten die vakken aflegde op een hoger niveau dan de diploma, per examenniveau

6.1. Cum laude afstuderen

Het aandeel cum laude diploma's, weergegeven in Figuur 31, loopt sterk uit een tussen de examenniveaus. In voorgaande jaren kwamen cum laude diploma's het meest voor bij vwo-kandidaten, en veel minder bij de andere examenniveaus. In 2021 zijn er 1.674 vwo'ers cum laude afgestudeerd, dat zijn 4,3% van alle vwo-kandidaten.



Figuur 31 Het aandeel kandidaten die cum laude afstudeert, per examenniveau

Bijlagen

Slagingspercentage combinatieprofielen

Tabel 20 Het aandeel geslaagde kandidaten per (beroepsgericht) profiel in het vmbo

		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	aantal kandidaten 2021
vmbo- tl	profielloos	94,6%	94,4%	93,2%	92,8%	92,0%	100,0%		
vmbo- tl	EC					92,0%	99,0%	95,4%	13.528
vmbo- tl	LA					95,1%	99,8%	98,9%	526
vmbo- tl	TE					93,4%	98,9%	96,6%	1.013
vmbo- tl	ZW					91,6%	99,0%	95,3%	5.402
vmbo- tl	EC/LA					96,9%	100,0%	100,0%	16
vmbo- tl	TE/EC					95,6%	99,0%	98,7%	394
vmbo- tl	TE/LA					93,3%	98,9%	95,3%	1.302
vmbo- tl	TE/ZW					94,4%	100,0%	98,9%	283
vmbo- tl	ZW/EC					93,7%	99,3%	95,0%	2.021
vmbo- tl	ZW/LA					92,7%	99,2%	95,5%	4.239
vmbo- tl	TE/EC/LA					94,9%	99,2%	96,8%	3.655
vmbo- tl	TE/ZW/EC					97,3%	100,0%	99,1%	219
vmbo- tl	TE/ZW/LA					95,5%	99,1%	96,9%	2.657
vmbo- tl	ZW/EC/LA					95,0%	99,5%	96,8%	7.029
vmbo- tl	TE/ZW/EC/LA					97,6%	99,6%	97,8%	2.151
vmbo- gl	BWI	89,5%	89,1%	92,6%	93,0%	93,4%	98,3%	96,1%	230
vmbo- gl	DP	89,3%	91,6%	89,5%	87,4%	88,9%	99,3%	96,4%	2.887

		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	aantal kandidaten 2021
vmbo-gl	EO	91,5%	94,2%	89,8%	89,6%	89,6%	99,6%	97,1%	588
vmbo-gl	G	94,6%	92,8%	91,2%	91,9%	90,9%	99,8%	98,0%	1.640
vmbo-gl	HBR	92,0%	96,8%	86,1%	81,4%	80,0%	100,0%	89,1%	110
vmbo-gl	MTR	95,2%	88,0%	92,1%	86,6%	90,7%	100,0%	96,2%	79
vmbo-gl	MVI	90,4%	92,0%	89,5%	92,6%	92,4%	100,0%	99,0%	193
vmbo-gl	PIE	96,5%	94,5%	90,6%	94,5%	92,1%	99,4%	97,2%	326
vmbo-gl	ZWE	92,2%	92,5%	90,2%	90,9%	91,2%	99,9%	97,6%	1.041
vmbo-gl	profielloos	92,9%	90,9%	88,9%	85,9%	85,7%			
vmbo-gl	MTE		80,0%	89,9%	90,5%	86,5%	100,0%	100,0%	76
vmbo-kb	BWI	96,4%	96,0%	96,3%	94,7%	95,8%	99,6%	98,8%	1.661
vmbo-kb	DP	94,6%	95,9%	96,3%	94,5%	95,6%	99,5%	99,1%	5.908
vmbo-kb	EO	95,1%	95,9%	95,6%	95,1%	95,8%	99,3%	98,7%	3.794
vmbo-kb	G	96,4%	95,4%	95,7%	96,0%	96,5%	99,7%	99,2%	2.821
vmbo-kb	HBR	94,3%	95,4%	95,6%	93,3%	94,7%	99,1%	99,1%	1.277
vmbo-kb	MTR	94,3%	95,3%	95,2%	94,1%	95,2%	98,8%	99,1%	653
vmbo-kb	MVI	94,2%	95,4%	95,5%	95,4%	93,6%	99,0%	98,8%	835
vmbo-kb	PIE	96,0%	95,6%	97,1%	95,9%	96,7%	99,3%	99,2%	2.393
vmbo-kb	ZWE	94,7%	95,9%	96,0%	95,9%	95,5%	99,6%	98,8%	6.793
vmbo-kb	profielloos	95,7%	94,9%	94,8%	94,3%	83,3%			
vmbo-kb	MTE		92,9%	97,4%	97,1%	98,2%	100,0%	99,0%	104

		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	aantal kandidaten 2021
vmbo-bb	BWI	97,3%	98,3%	98,6%	97,5%	98,7%	99,7%	99,3%	1.127
vmbo-bb	DP	97,4%	97,5%	98,0%	97,3%	97,9%	99,3%	99,5%	3.144
vmbo-bb	EO	97,0%	97,6%	97,5%	97,6%	97,5%	99,4%	99,1%	1.688
vmbo-bb	G	98,7%	98,2%	98,6%	98,5%	98,2%	99,9%	99,6%	2.300
vmbo-bb	HBR	97,1%	97,0%	97,4%	98,0%	97,1%	99,0%	99,0%	796
vmbo-bb	MTR	95,2%	96,3%	97,4%	97,2%	97,1%	99,2%	99,0%	574
vmbo-bb	MVI	99,3%	97,5%	98,6%	98,5%	97,3%	98,9%	99,2%	243
vmbo-bb	PIE	96,8%	98,0%	98,3%	97,5%	98,4%	99,4%	99,2%	1.583
vmbo-bb	ZWE	98,0%	97,8%	98,0%	98,1%	98,0%	99,3%	98,8%	3.614
vmbo-bb	profielloos	96,2%	97,0%	97,7%	97,5%	100,0%			
vmbo-bb	MTE		100,0%	100,0%	99,0%	98,6%	100,0%	100,0%	57

Tabel 21 Het aandeel geslaagde kandidaten per profiel(combinatie) in het havo en vwo

		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	aantal kandidaten 2021
vwo	CM	91,2%	90,6%	88,8%	90,4%	89,3%	98,8%	94,7%	2.873
vwo	EM	89,9%	90,0%	89,9%	90,1%	90,0%	99,0%	93,8%	7.328
vwo	NG	88,7%	87,4%	87,4%	88,4%	86,1%	98,4%	92,0%	6.549
vwo	NT	94,8%	93,9%	93,3%	94,4%	93,3%	98,9%	95,0%	3.333
vwo	EM/CM	92,9%	91,5%	91,8%	91,0%	90,4%	99,2%	95,0%	5.691
vwo	NG/CM	100,0%	97,1%	100,0%	100,0%	92,6%	100,0%	97,7%	44
vwo	NG/EM	100,0%	94,4%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	10
vwo	NT/CM	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	7
vwo	NT/EM	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	5
vwo	NT/NG	94,8%	92,8%	92,6%	93,3%	92,8%	99,1%	94,1%	13.078
vwo	NT/EM/CM					100,0%	100,0%	100,0%	5

		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	aantal kandidaten 2021
vwo	NT/NG/CM					100,0%	100,0%	96,4%	28
vwo	NT/NG/EM					100,0%	100,0%	100,0%	15
vwo	NT/NG/EM/CM					100,0%	100,0%	100,0%	25
vwo						100,0%	100,0%	83,3%	6
havo	CM	86,1%	87,2%	86,3%	86,8%	88,1%	98,4%	91,6%	6.163
havo	EM	86,9%	88,4%	86,7%	87,7%	87,9%	97,5%	91,0%	23.856
havo	NG	85,5%	85,8%	85,0%	86,2%	86,3%	97,2%	90,8%	11.817
havo	NT	90,9%	91,8%	89,9%	90,0%	91,2%	96,6%	88,9%	3.089
havo	EM/CM	87,7%	91,1%	88,7%	87,5%	87,3%	98,4%	93,0%	2.285
havo	NG/CM	100,0%		100,0%		100,0%	100,0%		
havo	NG/EM	100,0%	100,0%	85,7%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	7
havo	NT/EM	100,0%							
havo	NT/NG	91,0%	91,6%	90,4%	89,5%	91,4%	97,6%	88,5%	6.450
havo	NT/NG/EM						100,0%		

Vakken buiten beschouwing per profielcombinatie

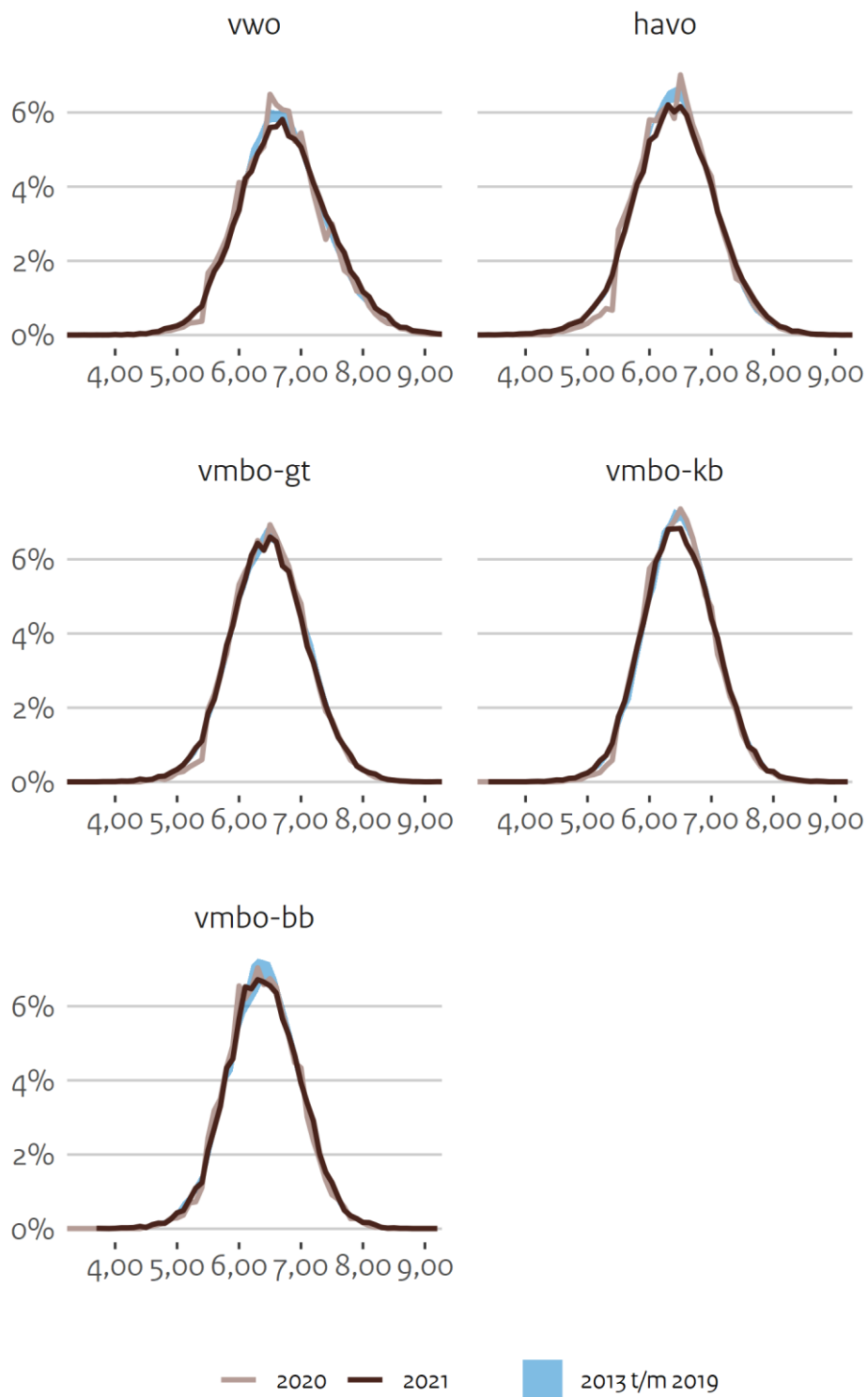
Tabel 22 Per examenniveau, profiel en leerweg, het vak dat het meest buiten beschouwing is gelaten door gebruik van de duimregeling, het aantal en aandeel kandidaten die het vak buiten beschouwing liet

			aantal kandidaten	% kandidaten
vwo	CM	geschiedenis	52	1,8%
vwo	EM	economie	204	2,8%
vwo	EM/CM	economie	197	3,5%
vwo	NG	scheikunde	217	3,3%
vwo	NG/CM	Griekse taal en cultuur	1	2,3%
vwo	NT	scheikunde	57	1,7%
vwo	NT/NG	biologie	177	1,4%
vwo	NT/NG/CM	biologie	1	3,6%
havo	CM	geschiedenis	228	3,7%
havo	EM	geschiedenis	1.043	4,4%
havo	NG	scheikunde	501	4,2%
havo	NG/EM	biologie	1	14,3%

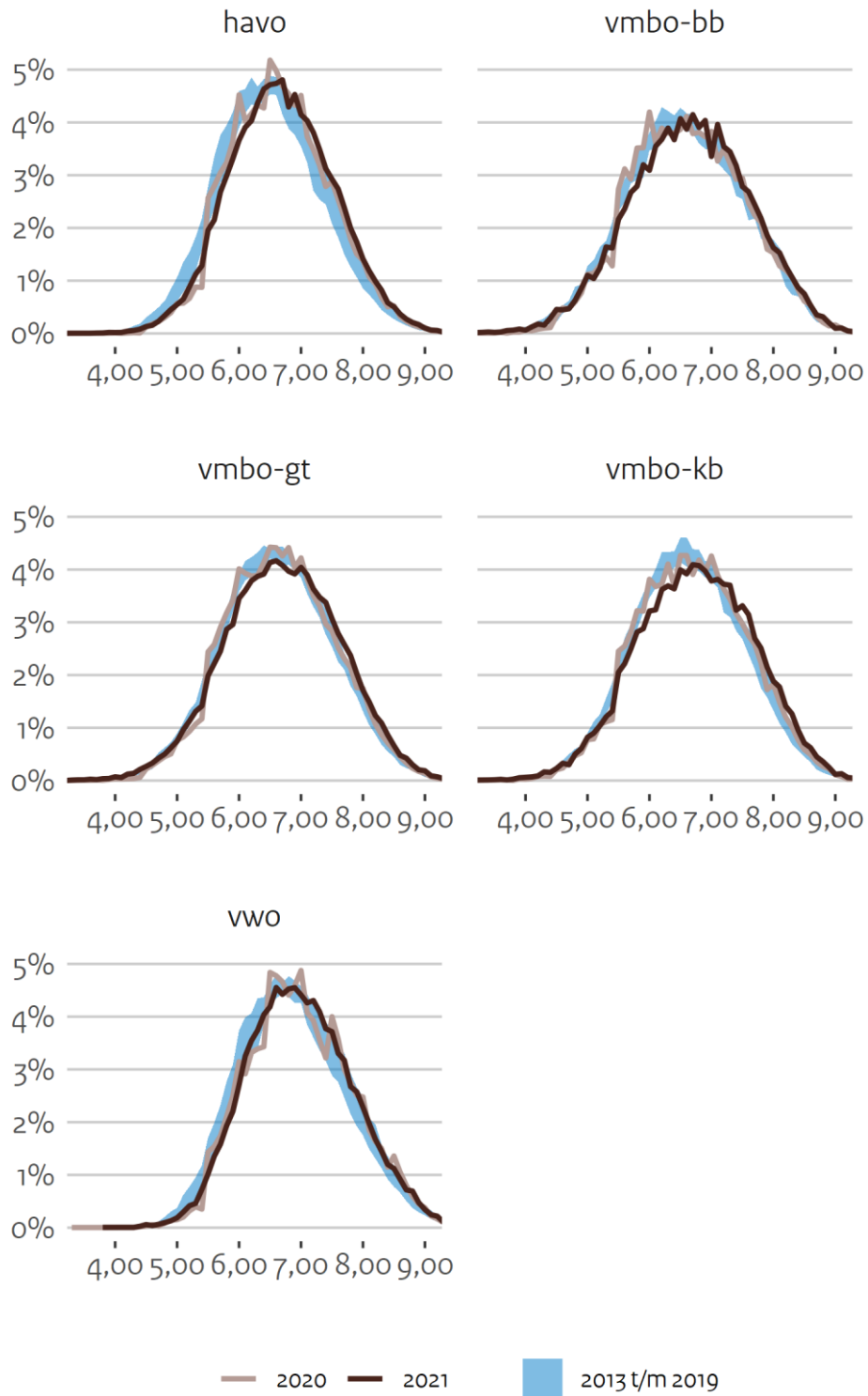
			aantal kandidaten	% kandidaten
havo	NT	natuurkunde	99	3,2%
havo	NT/NG	biologie	161	2,5%
vmbo-tl	EC	wiskunde	999	7,4%
vmbo-tl	EC/LA	Duitse taal	3	18,8%
vmbo-tl	LA	wiskunde	24	4,6%
vmbo-tl	TE	natuur- en scheikunde I	39	3,8%
vmbo-tl	TE/EC	wiskunde	16	4,1%
vmbo-tl	TE/EC/LA	natuur- en scheikunde I	161	4,4%
vmbo-tl	TE/LA	wiskunde	69	5,3%
vmbo-tl	TE/ZW	wiskunde	8	2,8%
vmbo-tl	TE/ZW/EC	wiskunde	6	2,7%
vmbo-tl	TE/ZW/EC/LA	wiskunde	55	2,6%
vmbo-tl	TE/ZW/LA	wiskunde	125	4,7%
vmbo-tl	ZW	biologie	207	3,8%
vmbo-tl	ZW/EC	biologie	65	3,2%
vmbo-tl	ZW/EC/LA	wiskunde	468	6,7%
vmbo-tl	ZW/LA	wiskunde	452	10,7%
vmbo-gl	BWI	natuur- en scheikunde I	16	7,0%
vmbo-gl	DP	wiskunde	211	7,3%
vmbo-gl	EO	wiskunde	27	4,6%
vmbo-gl	G	wiskunde	135	8,2%
vmbo-gl	HBR	wiskunde	5	4,5%
vmbo-gl	MTE	wiskunde	6	7,9%
vmbo-gl	MTR	wiskunde	7	8,9%
vmbo-gl	MVI	natuur- en scheikunde I	18	9,3%
vmbo-gl	PIE	wiskunde	22	6,7%
vmbo-gl	ZWE	wiskunde	86	8,3%
vmbo-kb	BWI	wiskunde	122	7,3%
vmbo-kb	DP	wiskunde	493	8,3%
vmbo-kb	EO	wiskunde	326	8,6%
vmbo-kb	G	wiskunde	342	12,1%
vmbo-kb	HBR	wiskunde	116	9,1%

			aantal kandidaten	% kandidaten
vmbo-kb	MTE	wiskunde	18	17,3%
vmbo-kb	MTR	wiskunde	50	7,7%
vmbo-kb	MVI	wiskunde	92	11,0%
vmbo-kb	PIE	wiskunde	174	7,3%
vmbo-kb	ZWE	wiskunde	427	3,1%
vmbo-bb	BWI	wiskunde	34	3,0%
vmbo-bb	DP	wiskunde	77	2,4%
vmbo-bb	EO	wiskunde	37	2,2%
vmbo-bb	G	wiskunde	69	3,0%
vmbo-bb	HBR	wiskunde	12	1,5%
vmbo-bb	MTE	wiskunde	2	3,5%
vmbo-bb	MTR	wiskunde	14	2,4%
vmbo-bb	MVI	wiskunde	5	2,1%
vmbo-bb	PIE	wiskunde	30	1,9%
vmbo-bb	ZWE	wiskunde	86	2,4%

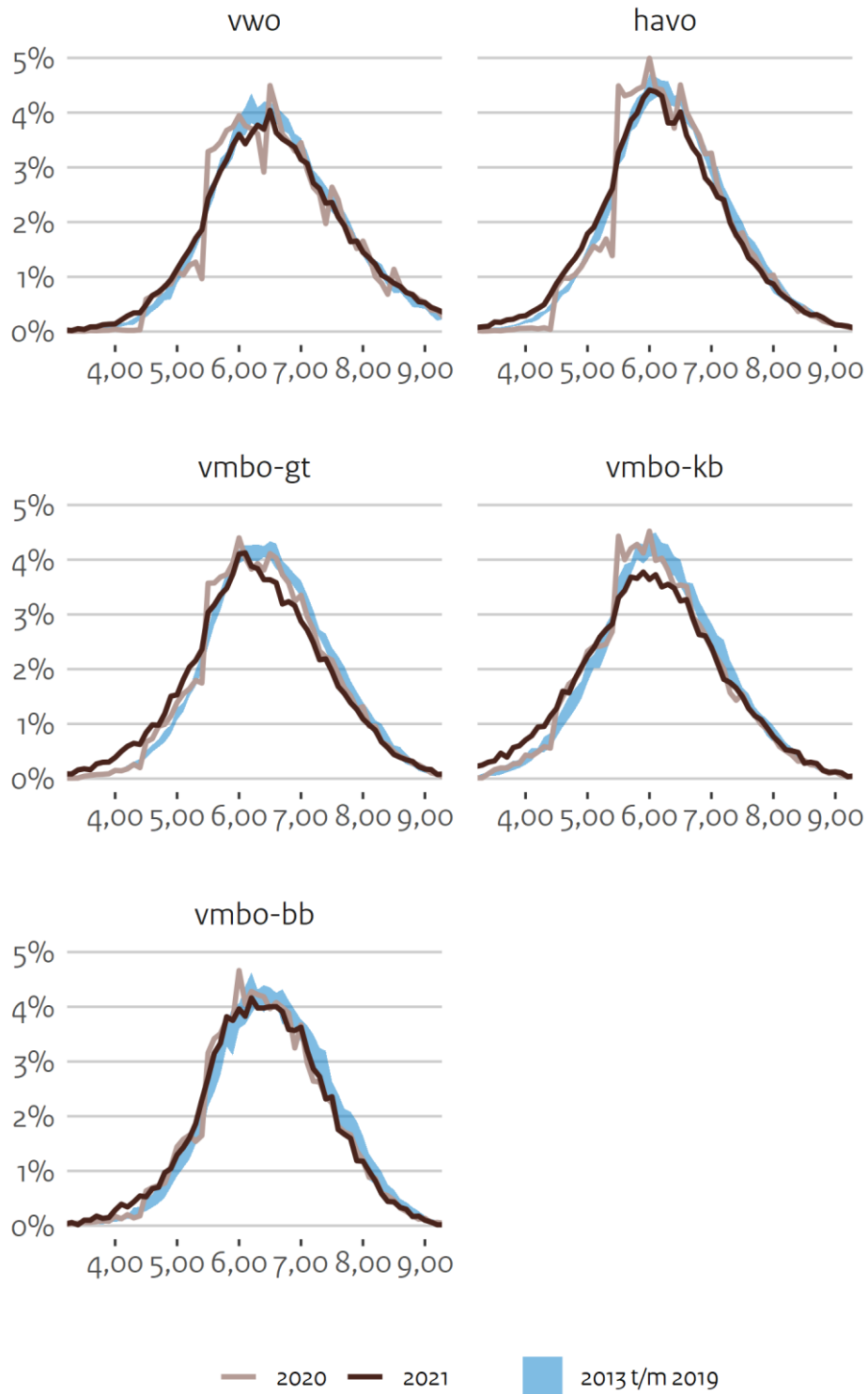
Verdelingen schoolexamencijfers kernvakken



Figuur 32 Verdelingen van de schoolexamencijfers voor Nederlands, per examenniveau



Figuur 33 Verdelingen van de schoolexamencijfers voor Engels, per examenniveau



Figuur 34 Verdelingen van de schoolexamencijfers voor wiskunde, per examenniveau. In havo en vwo zijn alle varianten wiskunde bij elkaar genomen.

Deze examenmonitor is een uitgave van:

Informatieproducten
Dienst Uitvoering Onderwijs

September 2021 | Publicatie-nr. 5082-001